

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 pett vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati pett vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knačjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Daladier o nalogah Francije

Predsednik francoske vlade o italijanskih kolonijskih zahtevah, o nemški politiki v srednji Evropi in o sodelovanju Francije in Anglije za ohranitev evropskega miru ter kulturnih pridobitev človeštva

Pariz, 29. marca. br. Nocoj ob 19.40 (uro kasneje po srednjeevropskem času) je imel min. predsednik Eduard Daladier po radiu govor, v katerem je obeležil v sedanji mednarodni politični konstelaciji stalne francoske glave na italijanske kolonijske zahteve, glede na nemško politiko v srednji Evropi, končno pa je omenil sodelovanje Anglije in Francije za ohranitev evropskega miru in kulturnih pridobitev človeštva. Francoska vlada, ki je imela davi sejo, je soglasno odobrila besedilo njegovega nocojšnjega govora. Govor so prenašale vse radijske postaje v Franciji in v francoskih kolonijah. Daladier je izjavil:

Kot predsednik vlade, ki sem odgovoren za francosko politiko, bi rad predvsem kot človek govoril vsem onim Francozom, ki žive v Franciji in izven mej naše domovine, pa tudi vsem ljudem na svetu, ki so pošteno in dobre volje. Tak govor ne rabi tolmačenja in je vsakomur razumljiv, ker je podan v jeziku srca.

Ce se postavimo nasproti vi, ki me poslušate, in vaši otroci ter jaz in moji otroci, se bomo razumeli, čim bi se spogledali. Spoznali bomo ogromne težave sedanjih trenutkov, a prevzelo bi nas vse isto upanje v bodočnost. Ne, mi ne rabimo ne besed, ne fraz, da se razumemo, da pošteno in čisto pomislimo na svobodo naše domovine.

Sokrivda za nasilje

Danes se vsakdo že vprašuje, ali ni tudi njegova domovina ogrožena. Vsaka vlada mora sedaj skrbeti za varnost svoje dežele, kajti pogodbe se podpisujejo, a se preden se uveljavljajo, izgube vsak pomen i za onega, ki mu naj bi bile v zaščito, i za drugega, ki bi mu naj bile ovira. Vsakdo, kdor sedaj miruje, prevzema sokrivdo za nasilje enako kakor vsak, ki samo zato ne miruje, da bi svojo silo zlorabil.

Neredi povzročajo nove nered

Povsod se oborožujejo. Kako naj se tedaj ljudje posvečajo svojemu mirnemu delu? Ze večkrat je bil svet na jasnem, da neredi povzročajo nered, oboroževanje se večje oboroževanje in da se mora tak razvoj zaključiti le z vojno. Prav sedanjí položaj ni nalaga zato nujno nalogo, da povem, kaj Francija hoče, kako je močna in odločna.

Kaj hoče Francija? Mir svobodnih ljudi. Francoska moč, materialna in moralna enotnost se je vedno izkazala, kadar se je kje pojavila nevarnost. In čemu je Francija odločna? Ker hoče braniti svojo zemljo in svoje pravice.

Edinstvo Francije

Da tako enostavne stvari postanejo razumljive vsem, ni potrebno, da bi kot predsednik vlade dajal kakršnekoli izjave. Francozom, ki me poslušajo, ne pravim ničesar novega, tujcem pa vendarle morda nekaj novega, če jim povem, da francoska enotnost se nikoli ni bila večja, še nikoli tako popolna kakor danes. Tega ne pravijo marsikateri ljudje, ki hodijo s posebnimi nalogami po svetu, da namreč širijo bajke o onemoglosti in nesposobnosti Francije, toda Francija v resnici nikoli ni bila složnejša, nikoli odločnejša, nikoli močnejša kakor danes. Francija upa, da bo mir rešen, ker vojno sovraži, če pa ji bo vojna vsiljena, bo kakor ena moč branila svoje ozemlje. In Francija zna braniti svojo svobodo!

Gospodarska obnova

Francozi so spričo dogodkov po svetu in v Evropi spoznali, da se ne bodo smeli plašiti nobenih naporov in žrtv, da branijo to svojo svobodo. To se je tudi zgodilo. Obnova produkcije, obnova zdravega in strogo fundiranega finančnega položaja, sprejem neizbežnih žrtv, so rodili že dobre rezultate. Naš gospodarski položaj se zboljšuje, kakor dokazujejo številke o francoski produkciji. Frank je ostal na nivoju, ki je bil z vladnimi ukrepi določen. Mednarodna kriza ni našla slabotne Francije, nego gre nasprotno: njena obnova kljub krizi dalje, produkcija se še večja, nezaposlenost zmanjšuje in naša valuta ostaja najtrdnjša na svetu. Še večeraj se je tečaj franc. v primerjavi z vsemi valutami znova dvignil. Še večeraj so prišle v Francijo tone zlata.

Izredna pooblastila vlade

Francija je bila prisiljena pripraviti svoje sile. Ker smo to nujnost ob pravem času spoznali, je vlada zahtevala za dobo, dokler bo mir ogrožen, izredna pooblastila. Zakaj smo jih zahtevali? Zakaj nam jih je parlament dal? Ker je treba delati, ne pa se posvetovati, ker je treba takoj in brez vsakega odloga podvzeti vse ukrepe, ki so potrebni za našo obrambo. Naši zadnji ukrepi, ki izpolnjujejo eno, izvršene v jeseni 1. 1938, pomenijo, da smo sklenili produkcijo v državi še povečati, da smo posebej interese podpirali splošni dr-

žavni blaginji. Tega se zaveda danes vsak Francoz. Izvršili smo tudi vojaške ukrepe in je narod odgovoril na naš poziv možato kakor vedno v vseh resnih urah naše zgodovine. Vsakdo bo dal od sebe vse, kar premore, ker se vsakdo zaveda, da je Francija pravična domovina, in ker ve, da Francija svoje obrambe ne gradi na bedi svojih otrok.

Moč Francije

Ce bi mirovali, če bi se Francija ne premaknila, če ne bi jasno prevzela odgovornosti, bi vztrajanje na naših pravicah pomenilo le še prazno frazo, čeprav bi bila naša moč večja kakor kdaj prej. Moč Francije je skupnost njenih vojnihi sil. Njeni voditelji in vojniki imajo bogate izkušnje, spričo katerih predstavljajo te sile strnjén blok, v katerem pa se niso niti najmanj izgubile individualne sposobnosti posameznika. Francoska moč živi po vsem svetu, živi v naših kolonijah, kjer je kolonialni minister že pred 15 leti ugotovil veliko zadovoljstvo vseh podanikov, da žive pod svobodnim francoskim solncem. Francoska moč je v pogodbah s prijateljskimi državami, ki predstavljajo sedaj neomajen blok. Francoska moč stoni ne nazadnje na silnem faktorju duševnih in moralnih vrednot, ki so danes enako polnovredne kakor v katerikoli stoletju naše zgodovine. Te vrednote se izražajo v trajnem iskanju človeških sposobnosti, v trajnem prizadevanju, da se ohraniti človeška svoboda in spoštovanje med ljudmi, v prepričanju o edinstvu naroda.

Kaj je potrebno?

V imenu Francije smem reči, da je za pravo službo domovini človeštvu potrebno, da se ljudje nikoli brez pomena ne žrtvujejo, da se nikoli ne podrejujejo sili, nego da se svobodno po svoji volji izživljajo, da po svojem srcu verujejo in po svoji pameti mislijo ter po svoji zavesti delajo. Ker se priznavamo k tem nazorom, ne bomo dopustili, da bi se odnošaji med narodi urejali samo s silo. Glavne zahteve, ki se čujejo okrog Francije, nas puščejo mirne, ker Francija ve, da bi prišla pri vsakih pogajanjih njena dobra pravica in njena moč na dan.

Razmerje med Francijo in Italijo

Ves svet je vedel, da bom nocoj govoril o italijansko-francoskih odnošajih. Pustil bom, da govore za Francijo stvarna dejstva. Da napravimo konec nesporazumom, je bil 7. januarja 1. 1935 podpisani francosko-italijanski sporazum, s katerim naj bi se vsa prečeta vprašanja v odnošajih med obema državama uredila in likvidirala. Sklenjen je bil sporazum, po katerem se je v prilogi Italiji v Afriki popravila meja, se ji priznalo nekatere gospodarske prednosti, Franciji pa priznala pravica, da progresivno v letih 1945, 1955 in 1965 spreminja statute za Italijane v Tunisu. Francija je pričela določbe te pogodbe izvajati. Nikoli ni mogel nihče dvomiti o tem niti v času, ko se je pričela abesinska vojna, niti tedaj, ko se je zavajevanje Abesinije priznalo, in niti tedaj, ko je bil imenovan za poslanca v Rimu Francois Poncet. Šele 17. decembra 1938 nam je Ciano sporočil, da Italija omenjenih pogoib iz 1. 1935 ne smatra več za veljavne. Mussolini je v svojem govoru preteklo nedeljo dejal dobesedno: »Mi nečemo, da bi svet sodil, mi hočemo svet le obvestiti. V italijanski notji z dne 17. decembra so bili italijanski problemi v odnosu do Francije jasno določeni, namreč problemi, ki se tičejo kolonij. Te probleme je mogoče obeležiti z imeni Tunisa, Džibuti, Suez.« Ta trditve je v mednarodni javnosti izzvala veliko presenečenje. Glede na pismo z dne 17. decembra je nastal v javnosti vtis, da je ta dokument vseboval konkretne italijanske zahteve. Tudi kampanja italijanskega tiska je ljudem dopovedovala, da so bili Franciji predloženi konkretni predlogi, da pa nanje enostavno ni odgovorila. Mi bomo to italijansko pismo od 17. decembra 1938 objavili. Jutri ga boste obenem z odgovorom francoske vlade, ki je bil poslan v Rim nekaj dni pozneje, čitali v listih, še nocoj pa lahko izjavimo, da v pismu ni nobenega točnega poudarka, da v njem ni niti ene besede ne o Suezu, ne o Džibuti in ne o Tunisu. Vsebovalo je enostavno ugotovitve, da smatra Italija pogodbe iz 1. 1935 za razveljavljene in da to svoje stališče opravičuje z nekimi argumenti. Bistveni argument je bil ta, da sta zasedba Abesinije in ustvaritev italijanskega imperija za Italijo ustvarila nove pravice.

Francija ne bo odstopila niti pedi zemlje

Ni mi treba šele reči, da takega argumenta ne moremo sprejeti, ker pomeni, da bi vsaka nova zasedba povzročila samo še nove pravice. To bi v praksi pomenilo, da bi bile zahteve, ki bi se nam postavile, neomejene, zakaj, čim bi sprejeli eno, bi

iz nje nastala druga. Če pa bi se hotelo trditi, da so bile italijanske zahteve izražene v listih in v ljudskih demonstracijah, tedaj bi bilo dovolj reči, da je Francija takoj jasno povedala vsaj javnosti svoje stališče. Izjavil sem in izjavljam še danes: Mi ne odstopimo niti pedi svoje zemlje niti ene svoje pravice. Francija je pogodbe iz 1. 1935 podpisala in je svoje obveznosti pričela izpolnjevati ter je pripravljena lojalno in v namenom teh pogodb, na osnovi te ugotovitve je Francija pripravljena proučiti predloge, ki ji bodo predloženi.

Kako je Italijanom pod francosko oblastjo

Ker govorim o italijansko-francoskih odnošajih, bi rad razladi tudi nekatere legende, ki se širijo v zvezi s položajem 94.000 Italijanov, ki živijo v Tunisu v družbi 108.000 Francozov ter 2 in pol milijona muslimanov. Trditve, da se s temi Italijani slabo postopa ali da se preganjajo, je bajka. Nasprotno, na vseh področjih žive ti Italijani pod najliberalnejšim režimom. Tudi ci z vseh kontinentov, ki so bili v Tunisu, so to lahko ponovno izpričali in tudi jaz, ki sem bil v pričetku januarja v severni Afriki, lahko dam svojo besedo na to. Zelen pa bi ob tej priliki plemenit muslimanom, ki so skozi stoletja ohranili svojo vero in svojo civilizacijo, sporočiti najiskrenejše pozdrave. Zahvalil bi se jim rad za zvestobo, ki jo kažejo do Francije. Zagohtvil bi jim rad, da bo Francija vedno zvesto in skrbno štitiila nje in njihove otroke in da ne bo nikoli dopustila, da bi se kdo dotaknil te njene visoke misije. Če pa naj bi bil potreben še kak dokaz, kako se godi Italijanom pod Francijo, naj opozorim na onih 900.000 Italijanov, ki živijo na francoskem ozemlju. Ali se more kdo

izmed njih pritožiti? Ali ne uživajo vse naše zaščite po naših zakonih?

Odnošaji z Nemčijo

Napram drugemu narodu v sosesčini, s katerim smo imeli mnogo sporov, je Francija dokazala, da noče z njim živeti v sovraštvu. Mi smo podpisali monarkovski sporazum in podali nekaj mesecev pozneje francosko-nemško izjavo. Pred kratkim se je odpravila posebna misija v Nemčijo, da bi sklenila gospodarski sporazum, ki bi omogočil trajno sodelovanje obeh narodov, kakor pa sem izjavil že v senatu, je zasedba češke, vkorakanje nemških čet v Prago, prizadela temu našemu prizadevanju najhujši udarec. Dolga leta so propovedovali, da bi opravili nekatere svoje akcije, načela o samoodlobi narodov. Nato so govorili o naravnih aspiracijah in sedaj proglašajo svoj življenjski prostor. Vse to pa ni nič drugega kakor prikrit izraz narasčanja volje po osvojitvah. Kako naj bi se Evropa spričo tega ne alarmirala? Zares, trenutno ni človeka, ki ne bi v tem videl vojne katastrofe za vse narode. Noben narod nima več jamstev, da ne bo uničen. Tega nečemo.

Poziv k sodelovanju

V imenu svoje domovine pozivam k sodelovanju vse sile, ki enako mislijo, kakor mi, da nam je potreben mir, vse sile, ki hočejo korakati po tej poti miru in ki bi se proti vsakemu udarcu, ki bi bil napreren proti eni ali drugi izmed njih, postavile enotno v bran. Za to stališče je Francija našla odobravanje pri svojih prijateljih v Evropi, pa tudi onstran Rokavskega preliva in Oceana in je naletela povsod na bratsko razumevanje. Anglesko-francosko prijateljstvo je trdno. Obe državi imata iste cilje in se borita zanje z istimi sredstvi.

Konec vojne v Španiji

Republikanci so opustili vsak odpor ter so se večeraj predala Francu tudi že vsa obmorska mesta

Madrid, 30. marca. br. Dogodki v Španiji so se po padcu Madrida razvijali z bliskovito naglico. V posameznih mestih kakor v Murciji, Alicanti, Cartageni so se organizirali dosejile ilegalni nacionalisti v falange, se uprli lokalnim oblastem in prevzeli vso oblast. V mesta v bližini meje, kakor v Valenciji in Guadalajaro so večeraj popoldne že vkorakale čete španskih nacionalistov. Na madridski fronti je padla zadnja postojanka republikanskih milicnikov, kraljevski samostan Escorial. Španska republikanska vojska in upravna organizacija je v razsulu. Levičarski politični in vojaški prvaki, ki so se zbrali deloma v Valenciji, deloma Cartageni, so se umaknili na deželo. Francova vojska je že zasedla vsa glavna pokrajinska mesta.

Španska državljanska vojna je s tem prav za prav zaključena. Le še nacionalistični policijski aparat bo zaposlen nekaj tednov, da spravi s poti vse najnevarnejše nasprotnike. Med tem se je z največjo naglico pričela organizacija prometa, uprave, tehnične in politične službe v republikanskih krajih.

General Miaja v Alžiru

ORAN, 30. marca. AA. Včeraj popoldne je prispelo iz republikanske Španije 23 letal. Popoldne sta pristali na tukajšnjem letališču še dve letali.

Opoldne je prispel s tromotornim vojaškim letalom v spremstvu še ene osebe na letališče Sinijo general Miaja. Na letališču so ga sprejeli španski republikanski častniki, ki so prispeli par ur pred njim. General Miaja je na vprašanja odgovoril samo: »Vse je končano!«

Nemške zahteve Poljski

V Berlinu in Varšavi demantirajo, da bi bil postavljen ultimatum z rokom

London, 30. marca. br. Neoficijelno poročilo iz Varšave pravi, da je na tajni seji vladne frakcije poljskega sejma poročal polkovnik Micczinski o zahtevah Nemčije Poljski, ki obsegajo:

1. sprememba statuta o Gdanskju;

2. pristop Poljske k paktu proti kominterni;

3. zgraditev motorne ceste preko koridorja.

Poročilo ne pove, če je polkovnik Micczinski izjavil, da so te zahteve že bile postavljene ali najbrže šele bodo. Vladna stranka jih je vseskor označila kot nesprejemljive. Na to poročilo se očitno nanašata demantija, ki sta bila izdana tako v Berlinu kakor v Varšavi in ki oba soglašata, da niso bile Poljski postavljene nobene ultimativne zahteve z rokom.

Povratak voditeljev poljske opozicije

Varšava, 30. marca. i. Vest o povratku Vitoša iz pregnanstva na Poljsko je zbudila v vseh javnosti veliko pozornost. Predsednik ljudske stranke je na zadnji seji sporočil, da se bo Vitoš vrnil le v primeru, če mu bo dana popolna amnestija. Govore, da se bodo vrnili iz pregnanstva tudi Korfanti, Cizmy, Bajinski in drugi, ki jih je sedanjí režim preganjal, pa bodo sedaj deležni popolne amnestije.

Trgovinska pogajanja Poljske in Madžarske

VARŠAVA, 30. marca. br. Včeraj je odpotovala v Budimpešto poljska delegacija za pogajanja o novem trgovinskem sporazumu, ki je postal potreben zaradi

Nova organizacija uprave na češkem in Moravskem

Uprava občin bo poverjena članom narodne zajednice

Praga, 30. marca. AA. (DNE) Na seji odbora narodne zajednice je predsednik Hruby izjavil, da bo upravljanje čeških občin poverjeno članom narodne zajednice in da bodo vsa politična združenja razpuščena. Narodna zajednica bo pristopna za vse Čehe, ki so stari nad 21 let. Nato je Hruby izjavil, da se lahko po pogajanjih med predsednikom dr. Hacho in nemškimi mednarodnimi krogi v Pragi kategorično demantirajo vse vesti o ukinitvi ali omejitvi protektorata. Interese Čehov na Moravskem bo do nove odredbe zastopal poseben odbor s sedežem v Brnu. Ta odbor bo v Pragi imel svojega stalnega delegata, ki bo obveščal centralni odbor o vseh moravskih zadevah. Praška vlada izdeluje se-

Za blagor in svobodo vsega človeštva

Zaradi vsega tega upam, da bodo razumni ljudje, ki jih je gotovo mnogo še po vseh državah, razumeli ta govor, da v njih ne bo nastal noben sum, da predstavlja kakšno grožnjo ali kakšno poniževanje. Razumeli bodo, da hoče Francija zastaviti vse svoje sile v službi miru. Nič nas ne bo več odvrnilo od te naše usode. V jasni zavesti svojih pravic in moči si je Francija svobodno izbrala svojo pot. In Francija bo znova sveto dokazala, kaj pomeni deko, če služi poštenju in miru človeštva, kaj pomeni pogum, če stoni na pravičnosti, kaj je vreden duh poštivalnosti, če se zastavi za blagor in svobodo vsega človeštva!

Odmevi v tisku

PARIS, 30. marca. c. Vsi današnji francoski listi od skrajne desnice do skrajne leve brezpozgovno soglašajo z včerajšnjim govorom min. predsednika Daladiera.

London, 30. marca. AA. (Havas) Daladierjev govor, ki ga objavljajo vsi listi, je napravil v Angliji globok vtis. Poedinstvi o francosko-italijanskem sporu so izzvale največje zanimanje. V Londonu obstaja upanje, da bo Rim izkoristil priliko, ki se mu nudi in da bo izdelal predloge, ki bodo omogočili končno rešitev vseh nerešenih vprašanj med Francijo in Italijo. Kar se tiče Nemčije in nove dogme o potrebi življenjskih prostorov, ki naj stopi na mesto rasistične dogme, je bilo v zadnjih dneh že dovolj govora ter je angleško politično mnenje novo dogmo obsodilo. Zato se lahko trdi, da je bil Daladier v tem pogledu istočasno tolmač Francije in Anglije.

BERLIN, 30. marca. c. Nemški tisk ugotavlja k govoru ministrskega predsednika Daladiera, da ne vsebuje nič novega da pa se je Daladier z namenom izognil odgovoru na italijanske zahteve.

RIM, 30. marca. c. Današnji italijanski listi objavljajo govor Daladiera v skrajšani obliki in brez komentarjev.

Washington, 30. marca. br. Sčnoji Daladierjev govor, ki so ga prenašale tudi ameriške radiopostaje, je bil sprejet z veliko pozornostjo in splošnim odobravanjem. Današnji ameriški dnevnik ugotavlja, da se ameriški narod popolnoma strinja z mnenjem g. Daladiera.

vzpustavitve skupne poljsko-madžarske meje.

Anglija in Poljska

LONDON, 30. marca. br. Na vprašanje delavskega poslanca Hendersona v spodnji zbornici, ali namerava vlada odposlati nevtralne opazovalce v poljske pokrajine, kjer se po nemških trditvah preganja nemška manjšina, je izjavil državni tajnik z zunanjim ministrstvom Buttler, da bi morala dati tako pobudo poljska vlada, ki pa ni v tem pogledu podzvela nobenega koraka. Na nadaljnje vprašanje poslanca Hendersona je izjavil, da ni v programu obiska poljskega zunanjega ministra Becka v Londonu nastopila nobena izprememba.

Za razširjenje angleške vlade

London, 30. marca. c. 180 članov spodnje zbornice je predložilo dodatni predlog k znani vlogi bivšega zunanjega ministra Edena in 33 drugih poslancev. Sicer izražajo zaupanje min. predsedniku Chamberlainu, zavzemajo pa se za sestavo vlade na širši osnovi.

Poslanik Purić pri Bonnetu

PARIS, 30. marca. AA. (Havas): Francoski zunanji minister Georges Bonnet je sprejel poljskega veleposlanika ter jugoslovskega in novega bolgarskega poslanika, ki mu je ob tej priliki predal kopije akreditivnih pismen.

Borzna poročila.

Curth, 30. marca. Beograd 10.—, Pariz 11.785, London 20.83, New York 445.—, Bruselj 74.80, Milan 23.41, Amsterdam 236.12, Berlin 178.50, Varšava 83.50, Bukarešta 3.37.

Pogajanja med Slovaško in Madžarsko

Bratislava, 30. marca. c. Slovaška vlada je imela včeraj daljšo sejo. Kakor se je izvedelo, ne namerava odstopiti Madžarski nobenega teritorija na svoji vzhodni meji, tudi ne, če bi dobila za to kompenzacijo na južni meji. Med tem pa je že izšlo nemško poročilo, ki pravi, da bo slovaška vlada madžarske zahteve sprejela.

Bratovska skladnica na Jesenicah

Ta najpomembnejša socialna ustanova za ves revir je imela včeraj občni zbor

Jesenice, 30. marca
Včeraj je bil v dvorani Delavskega doma na Jesenicah občni zbor Krajevne bratovske skladnice. Vodil ga je dr. M. Obersnel. Iz poročil je razvidno, da je krajevni odbor opravil lani res veliko delo ter da je bratovska skladnica najpomembnejša socialna ustanova za ves revir.

Računski zaključek bolniške blagajne izkazuje tako visoke številke, kakor jih še ni dosegel noben obračun naše bratovske skladnice. Skupni dohodki bolniške blagajne so znašali 4.019.863,99 din, izdatki pa 3.559.219,69 din, tako da znaša prebitok 460.644 din. Čisto premoženje bolniškega oddelka je znašalo 31. decembra lani din 2.461.127 din. Lani se je povečalo za din 460.644. Tvorijo ga sklad za zidanje bolnišnice v znesku 800.000 din in ostalo čisto premoženje 1.661.127 din.

Izredni visoki poslovni promet je treba pripisovati visokemu številu zavarovancev lani. Povprečno število zavarovancev je znašalo lani 3969, a predlanskim 3334.

Vrednost nepremičnin krajevnih skladnic se je povečala od 902.091 din za 104.741 dinarjev.

V skladnični bolnici se je lani zdravilo 2005 bolnikov v 14.160 osebni dneh ali povprečno 39 bolnikov na dan. Stroški za celotno oskrbo brez zdravil so znašali za bolnika lani 41,82 din, predlanskim pa 35,23 dinarjev.

Priprave za zidanje bolnice se lepo razvijajo. Izredni občni zbor januarja je dal za to delo trdno osnovo. Za izdelavo idejnih osnutkov je bil razpisana natečaj s tremi nagradami in petimi odkupi in skupnem znesku 60.000 din. Rok za vložitve osnutkov je določen do 23. maja. Bolnica bo imela 100 postelj in vse potrebne zdravniške, operacijske in pomožne prostore. Razen glavnega poslopja, ki bo večnadstropno, obsega stavbni program še zidanje mrtvašnice, stanovanjske hiše in malega gospodarskega poslopja. Finančno vprašanje je v glavnem že ugodno rešeno, S poviša-

nim prispevkom za bolniški oddelki dobiva krajevna skladnica od 1. januarja letos okrog 43.000 din na mesec v svoj sklad za zidanje bolnice. Glavna bratovska skladnica v Ljubljani je za zidanje bolnice že dovolila posojilo 2 milijonov din na dolgoročno amortizacijo s 5% obrestovanjem. Razen tega je tudi vložena prošnja na upravni odbor osrednjega sklada bratovskih skladnic za posojilo 3 milijonov din. Zemljišča za novo bolnico so 16. t. m. že prešla v last Krajevnih bratovskih skladnic; obsegajo 16.822 kv. m.

V neugodnem oddelku so znašali izdatki skupaj 594.609 din. Skupni dohodki so znašali 849.112 din, tako da znaša prebitok 254.503 din. — V pokojniškem oddelku so pa znašali izdatki skupaj 2.067.181 din, dohodki pa 4.968.081 din. Prebitka je bilo torej 2.900.900 din. — Zobozdravstveni sklad delavstva izkazuje 810.659 din dohodkov in izdatkov 423.390 din. Zobozdravstveni sklad za nameščence je pa imel 128.123 din dohodkov in 10.970 din izdatkov. Sklad za podpiranje nezaposlenih rudarjev in toplotniških delavcev je pa imel 243.384 din dohodkov in 27.445 din izdatkov, tako da znaša prebitok 125.939 din. — Dohodki posebnega pokojniškega sklada delavstva KID so znašali 1.645.566 din, izdatki pa 86.283 din. Prebitok torej znaša 1.559.283 din. Čisto premoženje sklada znaša din 1.559.283.

Bolniški oddelki je štel lani 31. decembra 3686 zavarovancev (predlanskim 3905), družinskih članov je pa bilo prijavljenih 5593 (5131). Isto število zavarovancev je štel neugodni oddelki, a razen tega še 87 rentnikov (81), 14 vdov (12) in 17 sirot. V pokojniškem oddelku je 3465 zavarovancev (3613), 2104 žen zavarovancev (1972), 3249 otrok (2950), 270 novouporabljencev (233), 142 vdov (134), 69 sirot (75) in 2 sirotnice. Med letom je bila priznana pokojnina 45 članom, 11 vdovam, 5 sirotam in 1 sirotnici.

Žrtev v gledališki igri resnična žrtev Tragičen konec uprizoritve igrakaza „Žrtve ljubezni“ v Radomljah

Kamnik, 29. marca
„Žrtve ljubezni“ se imenuje igra, ki jo je spisal domačin iz Radomelj pri Kamniku S. F., po poklicu delavec. To igro je na sobotni praznik uprizorilo neko prostovoljno društvo v Radomljah in sicer v prostorih Sršenove gostilne. Da je bil to dogodek velikega kulturnega pomena za Radomlje, ni treba posebej poudarjati, saj se je pojavil nov pisatelj, ki mu je treba posvetiti vso pozornost že radi tega, ker je samouk, razen tega pa je tudi prostovoljno društvo napravilo odločen korak v novo življenje. Saj so se dolgo pripravljali na to, končno pa se je le zgodilo: zdaj se bližajo za prosveto zlati časi. Pri tem pa seveda ne mislimo na ono Prešernovo: „akl! klasik bi bil vsak pisar, kdor nam kaj kvasi.“ Glavno je, da se igra, kaj in kako je postaršana stvar ter stvar tistih, ki tako imenovano prosveto širijo med ljudstvom. O prosveti bi se dalo veliko govoriti. Slovenci smo od prosvetnih društev tako prosvetljeni, da skoro ne vemo, kam bi z njo. Kar stina se nam zdi. Zato pa je običaj, da po dobro uprizorjenih prosvetnih prireditvah vso stvar zalijemo z dobro kapljico in za to žrtvujemo ves dobiček. Nekaj pa mora človek od prosvete le imeti, posebno če je vnet delavec na tem polju. Pa preidimo nazaj k stvari. Igro „Žrtve ljubezni“ je spisal torej domačin in je samouk povrh. Da se je sprevljal na žrtve ljubezni je razumljivo, saj teh je največ in so tudi najbolj usmiljena in obžalovana, pa tudi obudovana vredna. Kakšen je ta igrakaz po svoji vsebini, ne bomo opisovali, tudi ne, kako so ga igrali, skoro

jasno pa je, da mora v igri priti do streljanja, drugače bi žrtev ne moglo biti. Strelja pa se v zadnjem dejanju, na koncu. Tu se zgodi, da glavni junak (seveda je to baron) ustreljivo glavno junakinja; puška strašno poči, dekle pade na smrt za deto in konec je. Pri popoldanskem predstavi je šlo vse v redu, pri večerni (igrali so dvakrat glede na veliko zanimanje) pa se ta preklemana puška ni hotela sprožiti, igralec, ki je bil pisatelj sam, je v veliki vniemi napel drugič petelina in sprožil soigralke naravnost v prsi. Ta je padla, kot je bilo predpisano, hkrati pa se je onesvestila. Strel jo je namreč zadel v ramo in sreča je bila, da je nasprotnik slabo meril. Malo je manjkalo, da ni postala v resnici žrtev, to pa ne ljubezni, temveč prevelike igralske vneime.

Igralec sam ne ve, kako se je vse to zgodilo; travi, da ga je zmedlo, ker mu je prvi strel odpovedal. Puška, lovska dvocevka je bila baje nabasana s predpisanimi gledališkimi patronami. Gledalci (prav kakor v „Pagliacci“) niso ničesar slutili o nesreči na odru, o njej so izvedeli šele potem, ko so ranjeno igralko odnesli in odpeljali v bolnico. Kakor čujemo, poškodba ni tako nevarna in bo ranjenka kmalu okrevala. Konec dober, vse dobro. Pravijo, da mora igralec svojo vlogo živeti in ne igrati; v tem primeru to pravilo očitno ne velja, saj igralka lahko tako zmoti, da ne loči igre od resnične življenja in če mu daste še puško v roke, potem gorje. Se posebna previdnost pa je potrebna, kadar gre za žrtve, bodisi ljubne ali pa kakke druge.

Smrtna nesreča

Škofja Loka, 28. marca
V nedeljo se je pripetila v Poljanski dolini blizu Cvetarjeve gostilne težka nesreča. Domov se je na zapravljenem peklju posestnika Katarina Ruparjeva, ki ji je nasproti privozil žirovski avtomobus. Med srečanjem voza z avtom se je konj splašal, zavozil je v breg in voz z osemimi ljudmi se je prevrnil. Ruparjeva in voznik sta padla tako nesrečno, da sta prišla pod avto. Zadnje kolo je pregazilo Ruparjevi glavo in ji je popolnoma zdrobilo. Reva, mati več otrok, je obležala na mestu mrtva, dočim se vozniku ni pripetilo nič hudega. Do prihoda sodne komisije je ostalo truplo na kraju nesreče, potem pa so ga sprejeli v svoje varstvo svojci. Nesrečno ženo, ki je bila stara 58 let, so pokopali davi v Škofji Loki. Žalni sprevod je bil zelo lep in velika množica se je uvrstila vanj, da spremi pokojnico k zadnjemu počitku. Težke nesreče je kriva preozka cesta. Ruparjevi so bili pred nesrečo v Škofji Loki pri službi božji, potem so nakupovali po škofjeloških trgovinah, nazaj grede pa jih je doletela nesreča.

Gabrk, 28. marca
Smrt posestnice Katarine Ruparjeve je še vedno predmet razgovorov. Dognano je sedaj, da niti sofer Franc Tavčar, niti voznik Slavko Strechar nista zagrešila ničesar, kar bi ju moglo obremenjevati, marveč da gre zgolj za nesrečo. Na enovprežnem zapravljenem se sedelo osem oseb. Poleg posestnice Ruparjeve in voznika so se vozili še Ruparjeva hčerka, poročena Stanovnik z otroci, 10-letnim Jožetom, 9-letnim Jurjem, 7-letno Minko in 16-letnim rejencem Francem Čadežem, ter Janezom Sinkovcem, hlapcem iz Loga. V avtomobilu se je vozilo 25 oseb. Ko sta se vozili srečati pri vasi Gabrk, se je konj nenadoma splašal, potegnili je voz na parobek, kar je imelo za posledico, da se je zapravljenec prevrnil, naskor so vsi popadali z voza, a Ruparjeva in voznik Strechar vrhu tega tako nesrečno, da sta prišla pod avto.

Levo zadnje kolo je potem pregazilo Ruparjevo in ji zdrobilo glavo. Strecharja je zgrabilo za levo roko, a je k sreči avto medtem že ustavil, s čimer je bila še druga nesreča preprečena. Konj se je menda splašal zaradi tega, ker je imel prvič na sebi prsno opremo in uzdno z očesnimi senčniki, pa ni videl motorja, ki je brnel. Cesta, kjer je do nesreče prišlo, je široka pet metrov. Iz sledov pa je bilo tudi lahko posneti, da se je sofer umaknil na skrajni rob ceste, takisto pa je tudi voz hotel mimo avta pravilno po desni. Nujno bi bilo potrebno cesto razširiti, kajti se vsako toliko časa ponavljajo nesreče, ki bi jih sicer prav gotovo ne bilo.

Tatovi na deželi

Ljubljana, 30. marca
Brezposelni trgovski pomočnik Albert Lampič, rojen leta 1915 v Nemčiji, se že dolgo klati po raznih krajih na deželi, kjer se predstavlja kot navdušen sportnik in turist. Prenčuje kjeršibodi, pred dnevi pa se je pojavil v Črnomlju in prespal del noči v sobi, kjer je prenočeval tudi sofer Peter Černič iz Maribora. Utrujenemu soferju pa je Lampič ponudil posegel pod vzglavje in mu ukradel aktovko, v kateri je imel hranilno knjižico poštne hranilnice z vlogo 3000 din in 4 bankovce po 100 din, dalje sofersko legitimacijo in nekaj pisem. Ko se je Černič zbudil, je bil zlikovec že daleč in ga tudi orožniki še niso mogli izslediti. Zasedlovani Lampič je srednje postave, podolgovatega obraza, na sebi ima smučarski jopič in dolge črne hlače.

V Rajhenburgu se je on dan priplazil do odprtega avtomobila Rodoslava Levstika iz Brezje nekoli Dominik Gluhak iz Pregrada na Hrvaškem, ki pa govori tudi dobro slovensko in nemško. Gluhak krade po deželi, kar mu pride pod roko in je tudi Levstiku ukradel iz avtomobila zavitek manifesturnega blaga, nato pa po begnil, Tatvino pa so kmalu opazili in pričeli Gluhaka zasledovati. Med begom je tat nekaj manifesturnega blaga vrzel proč in so ga kasneje našli, ostalo blago

pa je odnesel in ga najbrž neke pocieni prodal.

Iz zapora mestne policije v Kranju je oni dan pobežni 26letni Peter Močnik, doma iz Struževega, ki je bil nedavno aretiran zaradi razpečevanja in ponarejanja srebrnih kovancev. Močnik se je najbrž zatekel proti meji in bo skušal priti čez planine v Nemčijo.

V Mengšu je bilo oni dan vlomljeno v garderobo tamošnjega nogometnega društva. Vlomil je 20letni Karel Mežnarič,

doma iz celjske okolice. Mežnarič, ki je kolo znamke »Tajfun« in odnesel več oblačil, je odšel na novo rdečo plesalno, aktovo, več parov čevljev ter nekaj perila v skupni vrednosti 3000 din.

Orožniki zasledujejo tudi mizarskega pomočnika Franceta Oblaka, ki je doma iz ljubljanske okolice. Oblak se je pred dnevi pojavil v neki gostilni pod Smarno gorjo, kjer je ukradel Simoni Pečovnikovi iz ročne torbice 1200 din in izgubil

K 10 letni robiji še 2 meseca

Morilec Joška Vidalijski naknadno obsojen zaradi lahke telesne poškodbe — Anžur v kaznilnici

Ljubljana, 30. marca
Dva orožnika sta včeraj pripeljala Francija Roglja iz kaznilnice v Mariboru pred veliki senat v Ljubljano. Rogelj je imel civilno obleko, prav dobro izgleda, zmedel se je v kaznilnici, na balin so ga ostrigli in ga lepo obrili, predno je odpotoval v močnem spremstvu v Ljubljano. Od novembra lani prestaja kazen 10 let robije v kaznilnici. Obsojen je bil zaradi zverinskega umora trgovskega zastopnika Joška Vidalijskega. Ze tedaj smo poročali, da je Franc Rogelj zelo nevaren človek, saj je Vidalijski ustrelil zaradi majhne zamere. Tudi delikt, zaradi katerega je včeraj prišel pred senat, priča, da je Rogelj nasilen in nevaren izživač in pretepač.

Po Rogljevi obsodi zaradi umora Joška Vidalijskega je prišlo na dan, da je že pred tem zločinom v Smarci napadel dva kmečka fanta z nožem in ju lahko ranil. Bilo je dne 20. marca lani. Rogelj je šel s tovariši iz Kamnika v Smarce. V gostilni so plesali in pili, kar je nekdo pograbil stol in ga vrغل proti mešarju Jermanu. To je bilo znamenje za napad. Miroljubni domaći fantje so zbežali iz gostilne, v veži sta ostala samo Vladimir Svetina in Učar Franc. Ko sta šla ta dva stopila na prag, ju je nekdo napadel z nožem. Svetina in Učar sta trdila, da ju je napadel brez poviča Rogelj Franc. Spoznala sta ga po postavi in po glasu, pa tudi po obrazu, kajti noč ni bila temna.

Ker je Rogelj zagrešil prestopke napada pred zločinom nad Vidalijskim, ga je moral soditi tudi zaradi prestopka veliki senat. Predsednik je bil s. o. S. Ivan Kralj, prisodniki pa sodniki okrožnega sodišča gg. Ivan Brelih, Rajko Lederhas, Julij Felaher in dr. Leo Pompe. Obtožbo je zastopal Branko Goslar.

Rogelj je zanikal krivdo, češ da tedaj sploh ni imel noža pri sebi. Zagovarjal pa se je nekako vdano v usodo, vedel je, da ne more dobiti več kot nekaj mesecev, kar ne šteje pri 10 letih robije, ki jih mora odsedeti. Napadenca sta v Roglju spoznala napadalca, Roglja je branil po uradni dolžnosti dr. Lemež. Sodniki so obtožencu težko kaj verjeli. Rogelj je hladnokrvno ustrelil nedolžnega človeka, ki se

mu je nekoliko zameril, zato mu je kaj lahko prisoditi napad na dva fanta, ki ju je vzel na piko v gostilni v Smarci. Senat ga je spoznal za krivega in mu prisodil še 2 meseca, tako da znaša zdaj skupna Rogljeva kazen 10 let in 2 meseca robije.

ALI SE BO ANŽUR IZMAZAL

Zloglasni vlomilec Jože Anžur sedi v ljubljanski kaznilnici in premišljuje, ali mu bo uspelo prepričati sodnike, da je nedolžen. Obtožen je več vlomnih tatvin, katere je izvršil v družbi Kristla in Salaja. Glavni dokaz o krivdi je za sodišče pričevanje Kristla in Salaja, ki sta bila pred meseci oba že obsojena. Anžur pa trdi, da sta se Kristl in Salaj maščevala nad njim in ga po krivem obdolžila. Močan indic o Anžurjevi krivdi je tudi listek, katerega je Anžur na skrivaj poslal iz ljubljanske kaznilnice Kristlu. Na tem listku je Anžur rotil Kristla, naj pred sodiščem izjavi, da je bil njegov in Salajev vlomilski pajdaš Bradeško. Pisava na listku res ni Anžurjeva. Kristl je pojasnil, da je dobil listek od nekoga neznanca, ki je prišel iz kaznilnice. Ta neznanec je napisal na listek, kar mu je Anžur naročil. Zaradi tega je Anžur z mirno vestjo trdil, da pisava ni njegova.

Jože Anžur je živel nekaj časa na Koroskem z vojaško legitimacijo Viktorja Marna, ki so ga našli nedavno zakopane v jami poleg domače hiše v Polju. Umoril ga je brat Lojze Marn, ki se je v ljubljanski kaznilnici sam sodil. S samomorom Lojze Marna je bila tragična smrt Viktorja Marna pojasnjena. Anžur je bil glede tega umora zelo redkobeseden pred sodniki. Povedal je le to, da mu je dal Viktorjevo legitimacijo Lojze, sicer pa ne ve ničesar o umoru. Verjetno je, da ve Anžur kaj več o tej zadevi, a Anžur je zakrknjen človek. Saj je sodnikom rekel, da Salaja niti dobro ne pozna, kar mu nihče ni verjel.

Anžurjev branilec je zahteval, da sodišče zasliši osebo Salaja, ki se nahaja zdaj v mariborski kaznilnici in prestaja kazen 9 let robije. Tako je Anžurjeva usoda odvisna od pričevanja tolovaja Salaja. Količko bo moglo sodišče verjeti tolovaju Salaju, je pa seveda drugo vprašanje.

Obešenec v gozdu

Ljubljana, 30. marca
Ko je šel gozdni čuvaj France Selan včeraj popoldne ob 17. po gozdu nad Hradeckega vasio, je blizu steze zagledal na veži drevesa neznanega obešenca. Selan je brž pristopil in ker se mu je zdelo, da je obešenec še živ, je prerezal vrvice. Selan se je nekaj časa trudil, da bi spravil obešenca k zavesti, ko pa je spoznal, da je njegov trud zaman, je odšel na Dolenjsko cesto, kjer je obvestil policijsko stražnico.

S stražnice so obvestili o samomoru policijsko upravo in je odšla v gozd komisija, v kateri sta bila zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik g. Jože Kek. Zdravnik je ugotovil, da je nastopila smrt že pred dobri uro, zato so obešenca na odredbo komisije odpeljali v mrtvašnico.

Obupanec je bil 1. 1899 v Ljubljani rojen, bivši zidarski poslodajca Pavel Tepina, ki je do zadnjega stanoval pri Alojziji G. na Karlovski cesti 28. Iz njenega stanovanja je izginil šele pred dvema dnevi, popreje pa ji je prodal za 12.600 din raznih predmetov, denar pa zapravil. Zenska je Tepino prijavila, a ga je policija zaman iskala. Šele včeraj popoldne so ga ljudje, ki so ga poznali, videli nekje na Dolenjski cesti, pa je kmalu zavil v gozd, kjer si je zadržal zanko okrog vratu. Poleg trupla so našli Tepinovo suknjo in klub, zraven v travi pa je ležala tudi steklenica, iz katere je obupanec popreje izpil 3 deci žganja.

Iz Celja

c. Celjska podružnica »MeKurja«, društva trgovskih in privatnih nameščenec Jugoslavije je imela v tork v Narodnem domu občni zbor, na katerem so bili v novi upravni odbor soglasno izvoljeni gg.: predsednik rav. Drago Kralj, I. podpredsednik Robert Himmer, II. podpredsednik Vinko Schuster, člani Leopold Vučer, Zoran Hvala, Anton Hlaček, Karel Grilec, Riko Götz in Ivan Sajevec, v nadzorni odbor gg. Mirko Priskič, Herman Treo in Jostp Steinhilcher, v prosvetno sekcijo pa gg. Anica Pleterška, Anica Pfefferjeva, Anica Stepiharjeva in Sidonija Znidaršičeva ter gg. Karel Grilec in Riko Götz.

c. Finalna nogometna tekma. V nedeljo 2. aprila popoldne bo na Glaziji finalna tekma za prvenstvo LNP med SK Celjem in SK Bratstvo z Jesenic. Ker uživa moštvo Bratstva dober sloves in v Celju doslej še ni nastopilo in ker bo gotovo tudi Celje nudilo lepo in učinkovito igro, bo srečanje vsekakor privlačilo mnogo gledalcev.

c. V celjski bolnici je umrla v tork 14letna Dragica Hvalčeva, hčerka uradnika g. Hvalca v Celju.

Iz Kranja

— Svengali pride v Kranj! Kot prvi pri nasna veselo obvestilo, da pride slavnih telepat in jasnovidec g. Svengali končno tudi k nam v Kranj in to takoj po veliki noči. Priredil bo nekaj predstav in poizkusnih večerov s svojim najzbranejšim sporedom v veliki dvorani Narodnega doma. Stanoval in grafološki izjave pa bo dalj v najmoderneje opremljenem hotelu Evropi pri g. Focku, kjer je še sedaj najel cel etablissement v svoje uporabe. Dan prihoda g. Svengalija v Kranj, datum predstav in dobo njegovih bivanja v Kranju bomo še vseh podrobnostih objavili. Kranjčane pa opozarjamo še danes na edinstveno gostovanje slavnega moža.

na ter prikazuje plemenitost slovanske duše do bratov. Sentjakobčanom smo hvaležni ter jim čestitamo, še pridite z vsebinsko dobri deli, ki imajo vzgojno tendenco. V nedeljo bo gostovalo pri nas napredno kulturno društvo »Vzajemnost« iz St. Vida, mi pa pripravljamo dramo »V nižavje« in »Naredno obrambi večere«, ki bo posvečena naši meji in bratom onstran. Knjižnica je letos precej obiskana, te ani pa dobimo nove knjige. Tombola dobro cvete in kakor kaže, pojde v klasje, tretja etapa našega doma se uresničuje z našo dobro voljo in lastnimi krepi mišicami. Naprej brez miru. — Zdravo!

Beleznica

KOLE DAR
Danes: Četrtek, 30. marca katoličani: Viktor, Branivoj

DANASNE PRIREDITVE

Kino Matica: Gibraltar

Kino Sloga: Fantom Trubadur

Kino Union: Nekromana carica (samo ob 16)

Kino Moste: Indijski nagrobni spomenik in Tamara

Prirodoslovno društvo in krajevni odbor

Jadranske straže: predavanje Marka Zalkarja o lanskoletnih poskusih potapljačev na obali našega Jadranskega morja od 18. do 19. v dvorani kina Sloga. Predavanje bo spremljal lep barvni film »V morskih globinah«

Verdijev Requiem ob 20. v veliki dvorani Uniona

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrseva cesta 43, Trnkoczy dr., Kongresni trg 4, Ustar Šelenburgova ulica 7.

Ozpod sita

Poleg navadnega, zapovedanega ali oovznegamo imamo tudi nadurno delo. To se plačuje posebej, s 50% povškom na redni zaslužek. Ne povsod, toda v splošnem velja to načelo in večina gospodarjev se ga drži. So pa tudi izjeme med gospodarji, nekateri prav klasične in za naše razmere značilne.

Imamo podjetje, ki bi moralo iti v tem pogledu z dobrim zgledom naprej, pa je postavilo načelo postene plačila za nadurno delo na glavo. Uslužbenici tega podjetja so zaposleni tudi v prostem času, kar zaslužijo z nadurnim delom, se steka v poseben sklad, ki ga potem po nekakšnem »sključku« razdeli med vse »uslužbenec«. Vprašanje je pa, kako ga razdeli. Po socialnem načelu in človeških vidikih ne. Razdele ga namreč med tiste, ki so denar zaslužili in med one, ki ga niso. In kakor je pri nas kaj rado in pogosto narobe prav, tako je tudi tu. Tisti, ki so denar zaslužili, ga namreč ne dobe niti toliko, kolikor znaša predpisana minimalna meza na uro, na one druge, ki denarja sploh ne služijo z nadurami, pa odpade precej večji odstotek.

Kaj ko bi postavili ob prihodnji delitvi zaslužka to načelo pravične delitve dela in jela na glavo? Prizadej upajo in trdno pričakujejo, da se bo to zgodilo. Izpovedujejo namreč načelo: Kdor ne dela, naj tudi ne je.

Snežne razmere

Poročilo tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS

z dne 30. III.

Pokljuka 1300 m: —4, solčno, 5 cm prišča, 65 cm podlage.

Dom na Komni 1520 m: —7, solčno, 210 cm snega, prišč.

Dom na Voglu 1540 m: —5, solčno, 200 cm snega, prišč.

Triglavski jezera 1683 m: —8, solčno, 270 cm snega, prišč.

Dom na Kravcu 1700 m: —5, solčno, 90 cm snega, prisojno sren, osojno prišč.

29. III.

Kranjska gora-Vršič 1523 m: —5, solčno, 40 cm prišča, 45 cm podlage.

Staničeva koča 2332 m: —7, solčno, 75 cm prišča, 250 cm podlage.

Koroška 1808 m: —8, solčno, 220 cm snega, prišč.

Mozirska planina 1833 m: —3, solčno, 70 cm snega, prišč.

Iz Škofje Loke

— Deseti brat na Sokolskem odru. Gledališka družina škofjeloških Sokolov in Sokolic se pripravlja na uprizoritev Desetega brata. Igra bo uprizorjena v nedeljo zvečer in vlada za njo veliko zanimanje. Sodelovala bosta pevski zbor Sokolov in pa vojaški orkester. Tudi solo spev ne bo odpadel! Na oder stopijo po dolgi letih bratje in sestre, katerih imena že sama po sebi jamčijo, da doživimo lep večer. Vabimo!

— Protituberkulozna vojska na pohodu.

OUZD v Ljubljani in Krajevna protituberkulozna liga v Škofji Loki sta sporazumno priredila v nedeljo dopoldne velik zbor, ki je iznova pokazal, da delujejo pri naši ligi izredno iniciativni in ekspeditivni ljudje. Zborovanje je bilo dobro organizirano, zato je bil tudi obisk lep: saj je bila šolska telovadnica do kraja zasedena. Ljudje so z največjim zanimanjem sledili krasnim izvajanjem gostov in domačinov. Zborovanje je otvoril predsednik loške lige rav. g. Karel Sovre, potem pa je sledilo zdravniško predavanje o borbi proti jetiki in o pomenu delavskega zavarovanja v tej borbi. Spregovoril je med drugimi tudi predsednik zveze g. dr. Joža Bohinjec, ki je žel za svoja strokovna in tehta izvajanja živahno odobranje. Vrsto tehtnih besed je slednjič zaoključil film z nazivom: Jetiko je bolje preprečevati nego zdraviti. Po oficelnem delu prireditve se je razvil med prisotnimi živahen razgovor. Delavstvo, ki je bilo navzoče v posebno velikem številu, je stavilo razna vprašanja, ki so jih potem pojasnjevali ljubljanski gostje, zlasti dr. Bohinjec. Prireditve je dosegla popoln uspeh. Smisel za borbo proti jetiki se popularizira, najširše plasti naroda spoznavajo resnico v pravilu: V samopomoči je uspeh! Podobnih prireditve si želimo še več.

— Samomor. V nedeljo so našli v njeni sobici mrtvo Jerico, domačinko, ki se ji je očitno zmešalo, da si je končala življenje. Pokojna je bila doba leta iz skrbnice šolskih otrok, zadnja leta pa ji je beda priiskala na duhi.

DNEVNE VESTI

— Ureditev gospodarskih stikov z Nemčijo. Naša vlada je bila uradno obveščena, da prispe v začetku aprila v Beograd nemška delegacija na sejo stalnega nemško-jugoslovenskega trgovskega odbora. Na seji se bodo obravnavala važna vprašanja našega blagovnega in plačilnega prometa z Nemčijo, glede na to, da je prišlo pod Nemčijo ozemlje bivše Avstrije in Češkoslovaške. S tem je Nemčija, ki je bila že prej na prvem mestu v naši zunanji trgovini, daleč prekosila vse druge države, saj presega njen delež v naši trgovini zdaj 50%. Prav tako se je Nemčija povzpela na prvo mesto tudi po kapitalu, investiranem v našem gospodarstvu. Ker smo imeli z bivšo Avstrijo in Češkoslovaško drugače urejene trgovske odnose, je treba, da se zdaj naša trgovina z vsemi temi deželami koordinira. Po informacijah londonskih listov želi Nemčija temeljito reformirati ne samo blagovni in plačilni promet, temveč sploh vse gospodarske stike z Jugoslavijo. Za vzor nam bi služila pogodba, sklenjena nedavno med Nemčijo in Rumunijo.

— Poljaki in Nemci kupujejo naš tobak. V terek so prispeli v Split trije strokovnjaki poljskega tobačnega monopola, ki nameravajo kupiti večjo količino našega tobaka, zlasti hercegovskega in dalmatinskega. Te dni pa pričakujejo v Splitu tudi nemške eksperte za tobak, ki bodo kupili mnogo našega tobaka.

— Za propagando planinstva v Južni Srbiji. Zadnje čase se naši planinci vedno bolj zanimajo tudi za planine v južni Srbiji. Letos bodo prvič prirejane na šarplanini smučarske tekme. Priredi jih beograjska zimskošportna zveza med velikonočnimi prazniki za svoje prvenstvo. Razen tega pa pripravljajo zveza planinskih društev veliko sedem dni trajajočo turo po grebenu Šare in Koraba. Ekspedicijo bo vodil tajnik Zveze, predsednik našega SPD dr. Josip Pretnar. Doslej se je prijavilo 16 udeležencev, med njimi naši najboljši plezalci Janez Kveder, Ivo Tavčar, inž. Franc Avčin, dr. Stane Tomineš, urož Zupančič, Dušan Jakšič in dr. Poje. pa tudi privak naših planincev, junak severotrilgavske stene Jože Čop. Ekspedicija krene na pot 3. aprila zjutraj z železniške postaje General Janković pri Skoplju.

Danes ob 20. uri „Indijski nagrobni spomenik“ in „Tamara“
KINO MOSTE

— Nemčija namerava na Balkanu organizirati industrijo bombaža. Nemčija je morala doslej kupovati skoraj ves bombaž v Ameriki. V doglednem času pa hoče postati Nemčija v tem pogledu neodvisna od Amerike. Ze zdaj uvažajo vedno manj bombaža iz Amerike in Indije. Da bi ga ni bilo treba sploh več uvažati preko morja namerava organizirati industrijo bombaža na Balkanu, v Turčiji, Grčiji, Bolgariji in tudi v Jugoslaviji, kjer se ta panoga industrije vedno bolj razvija.

— Pred povečanjem našega izvoza v Italijo. Glavna ovira povečanja našega izvoza v Italijo so bile naše klimatske terjatve, ki so bile pa v februarju likvidirane in zdaj smo dolžni mi Italiji nad 30.000.000 din. Tako je nastala možnost, da se naš izvoz v Italijo vsaj do 30. junija izdatno poveča. Na merodajnem mestu naglo proučujejo te možnosti. Ni izključeno, da se že v aprilu sestane stalni jugoslovensko-italijanski gospodarski odbor odnosedno predsednika naše in italijanske delegacije. V zvezi s tem je bil italijanski trgovski ataše v Beogradu Benedetti pozvan v Rim.

— Vozne olajšave na državnih železnikih za Veliko noč. Kakor je bilo že objavljeno, je prometni minister glede na to, da letos padejo pravoslavni velikonočni prazniki v isti čas kot katoliški velikonočni prazniki, odobril za te praznike posebne vozne olajšave. Da bi se potniki čim bolj seznanili s tem, kakšne so olajšave kakor tudi z načinom njihove uporabe, so bila včeraj izdana še tale pojasnila: Odobreno je potnikom, da smejo nedeljske povratne karte (weekend-karte), ki sicer veljajo od sobote do ponedeljka, kupovati že začetni s četrtno 6. aprila ob 12. ponoči do torka 11. aprila ob 24. Povratke s temi voznimi listi je dopusten že od petka 7. aprila od 0.00 pa do srede 12. aprila 24. Ker weekend-karte veljajo samo za progo do 250 km in da bi se potnikom, ki za Veliko noč potujejo na daljše proge, omogočilo cenejše potovanje, je odobrena olajšava 50% normalne vozne cene za vse proge nad 250 km. Vozna olajšava velja tako za potniške kakor tudi za brzovalce. Potniki morajo začetni s četrtno 6. aprila ob 0.00 do torka 11. aprila ob 24. kupiti vozne karte, ki jih je treba shraniti, ker jim bodo služile tudi za brezplačno vrnitev v času od petka 7. aprila od 0.00 pa do srede 12. aprila do 24. Tako pri prvi, kakor tudi pri drugi vozni olajšavi mora potnik pri povratku dati vožno karto pri potniški blagajni žigosati. Nobene druge formalnosti niso potrebne. Posebno ni potrebno, da bi pri kupovanju voznih listov potniki nabavljali kakršnokoli potrdilo. Potnikom je potrebna edina vozna karta, s katero pa ne sme prekoračiti zgoraj omenjenih rokov. S temi voznimi kartami je dovoljeno prekinjenje vožnje enkrat pri potovanju tja in enkrat pri potovanju nazaj. Pri obeh olajšavah je predviden čas za potovanje od 6. do 11. aprila. Glede na to sme potnik v tem času tudi večkrat potovati in se posluževati te vozne olajšave, ker je povratek s takšno karto dovoljen že od petka 7. aprila pa do srede 12. aprila. Na ta način je dana možnost, da se olajšave ljudje poslužijo tudi pred velikonočnimi prazniki, kar je velikega pomena posebno za tiste potnike, ki si bodo hoteli nabaviti v teh dneh razne potrebne stvari za praznike.

— Novi ravnatelj Pokojninskega zavoda v Zagrebu. V terek popoldne je bila plenarna seja sveta Pokojninskega zavoda v Zagrebu, na kateri je bil izvoljen za ravnatelja prokurist Jugoslovenske banke dr. Alfonz Baron, z njegovega namestnika pa advokat dr. Ante Pavlovič.

— Nesreča ne počiva. V bolnico so prepeljali 80-letno preužitkarico Elizabet Brodnik iz Ribnice, ki je na cesti tako nesrečno padla, da si je zlomila desno roko. — 17-letni posestnik sin Franc Arlenjak iz Lancove vas je klal prašiče, pri čemer pa mu je spadel letel nož, ki si ga je zadržal v desno oko. Fanta so spravili na okulistični oddelek. V bolnico so davi prepeljali tudi 4-letno posestnikovo hčerko Ivanka Jeretina iz Begunji, ki je padla doma s klopi in si zlomila desno roko.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno jasno vreme, temperatura se bo čez dan zvišala. Včeraj je deževalo na Visu, Splitu, Kumboru in Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Zagrebu 14, v Beogradu 13, v Ljubljani 12,8, v Mariboru 12, v Splitu, Dubrovniku in Kumboru 11, na Rabu 9, na Visu 8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760,5, temperatura je znašala —0,4.

— Težka železniška nesreča. Včeraj popoldne se je pripetila pri Dobouju težka železniška nesreča. Iz Tuzle prihajajoči vlak je skočil s tira. Pri tem se je smrtno po nesreči sprevodnik Gjorgje Nikolič. Več ljudi je bilo pa ranjenih. Lokomotiva in dva vagona so se povsem razbili. Škoda znaša okrog pol milijona.

— Avto je narodel, da bi ga odpeljal v smrt. Na čuden način si je hotel včeraj v Zagrebu končati življenje pleskarski pomočnik Ivan Zagorelec. Najel je taksi in ko se je peljal čez savski most je skočil v Savo. Sofer je bil klicati na pomoč. Zagorelec so se pravočasno potegnili iz vode in odpeljali na policijo, kjer je izjavil, da je hotel v smrt zaradi bede. Dejal je, da ga drugič ne bodo rešili.

— Medicinka umrla po injekciji. V Sarajevu je nenadoma umrla medicinka iz Maribora Terezija Ehrlich, stara 23 let. V Sarajevu je bila v praksi. Pred dnevi je začutila bolečine v pljučih in prošila je zdravnika, naj ji da injekcijo kalcija. Bala se je namreč, da bi utegnila dobiti tuberkulozo. Zdravnik so jo pregledali in ji dali injekcijo, toda čez nekaj minut je umrla. Zato je odredilo državno tožilstvo sodno obdukcijo in drobovje pokojne medicinke so obdržali v bolnici, njeno truplo pa odpeljali v Maribor.

— Vsi zobje so lahko vedno lepi in beli, če hočete. Uporabljajte jutraj in zvečer Chlorodont pasto za zobe. Uspehi se pokazajo večkrat že po enkratni porabi.

Iz Ljubljane

—lj Nj. Vel. kraljica Marija, pokroviteljica APZ, je imenovala svojega zastopnika, ki se bo udeležil koncerta v ponedeljek dne 3. aprila ob 20. uri v veliki unioński dvorani. Radi tega prosimo občinstvo, naj bi zasedlo svoje prostore točno ob 20. ali malo prej in naj si po možnosti preskrbi vstopnice že v predprodaji na univerzi (vratarjeva loža), da ne bo prerinjavja pri blagajni v ponedeljek zvečer pred koncertom. Sporočamo tudi, da so koncertni programi že v prodaji. Cena je 3 din.

—lj Težak gmotni položaj nižjih mestnih službenecv. Na notici, ki smo ju s tem naslovom objavili v ponedeljkovi in torkovi številki, smo dobili naslednje izjave: »Z ozirom na notico, priobčeno v Vašem dnevniku dne 27. marca 1939 štev. 10, pod naslovom »Težak gmotni položaj nižjih mestnih službenecv«, Vas prosimo, da blagovolite vzeti na znanje, da podpisano Društvo nižjih mestnih službenecv ni v nobeni zvezi z imenovano notico ter obsoja postopanje inspiratorja ali pisca notice, ki na tak neprimeren način postopa, med tem ko dobro ve, da to ni prava pot, po kateri se doseže zboljšanje položaja, za katerega se notica ogreva. Društvo nižjih mestnih službenecv s sedežem v Ljubljani, I. Furman, t. č. predsednik, I. r. L. Novelli, t. č. tajnik, I. r. Podpisano Društvo tehnično strokovnega osebja mestne občine ljubljanske se gornji izjavi pridružuje in z njo soglašajo. Društvo tehnično strokovnega osebja mestne občine ljubljanske. Albin Magister, t. č. predsednik, I. r. Schwarzmann Adolf, t. č. tajnik, I. r. Podpisano Strojno in podporno društvo trošarinskih nameščencev mestne občine ljubljanske se gornji izjavi pridružuje in z njo soglašajo. Šubert Alojzij, t. č. predsednik, I. r. Zidan Anton, t. č. podpredsednik, I. r. Enako izjavo smo dobili na notico v torkovi številki od Društva mestnih uradnikov-maturantov s pečatom in podpis: Zorec Janez, t. č. predsednik, I. r. Erna Podbregar, t. č. tajnika, I. r.

—lj Nazadovanje Starega in Mešnega trga. Znano je, da Stari in Mešni trg nazadujeta polagoma v splošnem prometu, kajti že naravni razvoj mesta usmerja prometni tok bolj proti središču. Toda ne smeli bi prezreti, da imata tudi Mešni in Stari trg svoje privlačnosti. Nikakor ni prav, da nekateri podjetniki zapuščajo ta nekdanj tako živahni del mesta nadejajoč se v središču mesta boljše tržišče. Dalo bi se s skupnim prizadevanjem zlati med trgovci (lepšo ureditvijo lokalov, izloženim aranžiranjem in kvalitetnim blagom) znova privabiti zanimanje občinstva. Velikega pomena je tudi prenovitev cestne železnice. Ne vemo, kdaj prično z deli? Sedanje stanje, mora vsakdo priznati, da je nezno. Zastareli vozovi s svojim trščem delajo o celoti še slabši vtis. Tudi razkopani pločniki povzročajo blato in prah, tako da čiščenje izločb in lokalov nič ne koristi. Upamo, da mesta občina računa s skorajšnjo odstranitvijo teh nedostatkov. Prizadeti.

—lj Pedagoški tečaj za starše v Spodnji šiški. Drevo predavala ga. Hočvarjeva o temi: »Socialna vzgoja otrok«. Predavanje se bo vršilo v prostorih narodne šole v Spodnji šiški ob 8. uri zvečer. Vstopnine ni.

—lj Prirodoslovno društvo in krajevni odbor Jadranske straže priredita dve v dvorani kina Sloge predavanje »O poskusih potapljačev na obali našega Jadranskega morja«. Za uvod v predavanje bo prikazan lep barvni film »V morskih globinah«. Ti poskusi so lansko leto vzbudili pri nas precej pozornosti in da je bila ta zasluzena so pokazala prva predavanja v tem tednu, ki so bila namenjena srednje šolski mladini. Predavanje zasluži, da občinstvo tudi drevi napolni dvorano. Začetek točno ob 18.

—lj Vodnikova družba ima svoj redni občni zbor v petek dne 31. t. m. ob 6. uri zvečer v klubski sobi restavracije »Zvezda«, pritičje — desno.

—lj Predavanje o stoletnici fotografije, ki ga bodo spremljale zanimive skioptične slike, bo ponovil J. Branc jutri v petek ob 20. v lokalni Fotokluba Ljubljane, Levstikova ulica, paviljon. Vstop vsakomur prost.

—lj O spopadu na Tihem oceanu bo predaval g. univ. prof. dr. Andrej Štampar iz Zagreba v petek dne 31. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice pod okriljem Jadranske straže. Predaval bo o zgodovini dosedanjih konfliktov in o ozadju sedanjega kitajsko-japonskega spopada. Predavatelj je živel dolgo časa na Kitajskem kot član higienske komisije kitajske vlade in je nabral veliko intere-

Francoski senzacionalni vefilm

GIBRALTAR

Angleški Intelligence-Service in franc. kontra-špijonaža v borbi za špijoni. Vivian Romance—E. v. Stroheim—R. Duchesne.

DANES PREDSTAVA ZGOLJ OB 16. URI

Nekronana carica

Večerni predstavi odpadeta zaradi koncerta!

KINO UNION, tel 22-21

Danielle Darrieux
V vlogi kneginje
Katja Dolgorukova

KINO SLOGA, 27-30
ob 16., 19. in 21. uri

FANTOM TRUBADUR

ALICE FAYE, JACK HALEY,

Zabaven glasbeni in pevski film

stave nadvse zadovoljni. Lepe pesmi in godba, ki jo je priredil g. Boštjančič, poživljajo dejanje. Pri predstavi sodeluje skoro ves ansambel. Režijo vodi g. Eyyper. Ker je za predstavi veliko zanimanje, kupite vstopnice že v predprodaji.

—lj Sirovačen študent iz dežele je popolnoma brez sredstev ter bi rad nadaljeval trgovsko šolo pa ne more plačati šolnine, hrane in stanovanja. Prosi dobrotnike, da bi se ga usmili in mu pomagali. Vsak dar hvaležno sprejme. Naslov dobite iz prijaznosti pri ge. Ivanki Leben—Ljubljana, Opera.

—lj Glasbena Matica ljubljanska bo imela v četrtek 6. aprila ob 8. zvečer v Hubadovi pevski dvorani izredni občni zbor. Odbor vabi članstvo, da se občnega zbora udeleži v velikem številu.

—lj Javne produkcije ljubljanskega drž. konservatorija so najbolje in najlepše zrcalo napredka raznih zavodovih gojencev. Cela vrsta gojencev iz najvišjih letnikov bo nastopila v ponedeljek dne 3. aprila ob četrtn 7. zvečer v veliki Filharmonični dvorani na III. javni produkciji, za katero se dobi podrobni spored v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

—lj Društvo »Dom in šolac na III. real. gimnaziji za Bežigradom priredi v soboto 1. aprila ob 20. v šolski telodavnici dobrodelno materinsko proslavo. Ves dohodek prireditve je namenjen podpori revnih dijakov.

—lj Idriski krožek! Letošnji redni občni zbor Idriskega krožka bo v soboto, dne 1. aprila ob 20. uri v salonu gostilne pri Kajfežu, Florijanska ulica, z običajnim dnevnim redom. Zaradi važnih razgovorov in zaradi pozitivne našega dela v novi poslovni dobi so naprošeni vsi idriški rojaki, da se zbora udeleže polnoštevilno in privedejo s seboj še druge rojake in prijatelje.

—lj Skupno predavanje priredita Prirodoslovno društvo in krajevni odbor Jadranske straže drevi točno od šeste do sedme ure v dvorani kina Sloge. Predaval bo gospod Marko Zalokar o lanskolnih poskusih potapljačev na obali našega Jadranskega morja. Predavanje bo spremljal lep barvni film »V morskih globinah« kakor tudi številni navadni in barvni diapozitivi ter demonstracija potapljaških priprav. Predavanje zasluži čim številnejšo udeležbo.

—lj Dve tatvini perila. Razen po denarju, dragocenosti in obleki posegajo tatovi radi tudi po perilu, ki ga včas poiščejo kar mokrega v raznih pralnicah. Tako je oni dan zmanjkalo za 400 din perila Ivani 2. na Vidovdanski cesti. Valentinu Šveglju na Šmartinski cesti pa je nekdo ukradel iz stanovanja nekaj srajc in par spodnjih hlač. Tudi Ivanu Kocjančiču, stanujočemu v Pražakovi ulici 8, je tat ukradel za 600 din perila.

—lj Tatvine v mestu. Vinku Magistru, stanujočemu na Kavškovi cesti 26, je nekdo ukradel iz šrambe 4 pare gozjarjev, vrednih 950 din. Iz stanovanja Marte Klemenčičeve na Mestnem trgu 12 je bila ukradena srebrna posoda za sladkor, ročna

torbica z denarnico, žepnim robcem in rožnim vencem, ter stara rjava aktovka. Klemenčičeva ima 400 din škode. Dijaku Alojzu Jakšetu ter Ivanu Markežu je nekdo odnesel iz stanovanja Pred škofijo 3160 din. Oni dan ponoči se je vtihtopil nekdo tudi v drvarnico Antona Lileka v Podlimbarskega ulici 41 in odnesel nekaj suhe mesnine, vredne 100 din.

—lj Iznajni iz Ljubljane. Zaradi raznih prestopkov je policijska uprava izgnala iz Ljubljane 24-letno Angelo Vidmar, bivšo delavko, doma od nekod z Gorenjskega. Enaka usoda je zadela 53-letnega Feliksa Kovača, že 25krat predkaznovanega delavca iz okolice Maribora, dalje Franca Drobnika iz Cerkelj, Antona Lukana iz Sp. Idrije in Italiji, Josipa Petriča iz st. Jurja in Antona Haceta iz Podcerkve.

Iz Poljčan

—lj Občinske pisarne. Občinski urad razglasa, naj kmetovalci, ki žele dati cepiti svinje proti rdečici, javijo število pri občini ali pri najbližjem občinskem odborniku. Občinski odborniki naj tak popis oddajo na občini do 5. aprila. Mladeniči krčuti naj pridejo na občino po pozive za odsluženje kadrskega roka. Odriniti bo treba 17. aprila. — Javna ustna dražba za nabavo, dobavo in vožnjo gramoza na banovinske ceste za leto 1939-40 se vrši 20. aprila ob 9. uri v občinski posvetovalnici v Slovenski Bistrici za vse cestne odseke v sodnem okraju Slov. Bistrica. Razglas okrajnega cestnega odbora je na občinski deski.

—lj Nov grob. Umrl je po kratkem bolehanju 61-letni upokojem višji železniški uradnik g. A. Kofler. Pokojni se je pred leti priselil semkaj iz Avstrije, odnosno iz Nemčije. K večnemu počitku ga položijo jutri ob pol 16. na tukajšnjem pokopališču. Naj mu bo lahka naša zemlja, preostalih naše sožalje.

Samomor stare ženice

Škofja Loka, 29. marca
Stanovalec neke hiše v Klobovsovi ulici so opazili v nedeljo, da njih sostanovalka, priletno ženice Jerice že ves dan ni na spregled. Okna so bila zagrnjena, vrata zaklenjena, kar vse je vzbudilo sum, da nekaj ni v redu. V hiši stanujoči ključničarski pomočnik Vinko Oblak je odprl vrata in našel Jerico mrtvo. Jerica je obračunala z življenjem sama. Navadna vrvice je storila svoje...

Jerica, stara 72 let, si je končala življenje v duševni zmedenosti. To je ugotovil tudi zdravnik dr. Ivan Hubad. Da je bila Jerica zmedena, se da sklepati tudi iz tega, ker je zabredla pred kakimi tremi dnevi v Vincarijih v vodo, a se je še nekako izmotala iz nesreče. Rajna se je silno bala bede in morda je bil v tem tudi vzrok skrušenosti, ki jo je privedel do živčnega razkroja. Njeno truplo so prenesli v mrtvašnico, odkoder je bil včeraj pogreb na loško pokopališče.

MOŠKO OBLEKO

(za srednjo postavu) črno, skraj novo, ter temnorjavo in modne hlače v dobrem stanju takoj prodam. Ogleda se v soboto od 3—4. popoldne in v nedeljo od 9. do 10. dop. — Gregorčičeva ul. 17a, pritičje levo. 1065

LES SUH

vsakovrsten, ladijska tla, parkete, furnir, proda Lavrenčič & Co., Ljubljana. Telefon 24-74. 1068

AVTO FIAT 514

odprt, v popolnem brezhibnem stanju, nove gume in 2 rezervi se radi boleznj poceni prodaja. Hadi, Novo mesto. 1064

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 8 Din
GOSPODINJE!
Za medene potice je edino le pristni ajdov med najboljši. — Dobite ga v »MEDARNI«, Ljubljana, Židovska ul. 6. 24.T.

CEBELNJAK

moderno urejen, s 36 panji — prodam. Kirbiš, Celje. 1059

MOŠKO KOLO

angleške znamke, po nizki ceni prodam. Vernik, Tyrševa 34. 1069

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MALI OGLASI

»Slovenskem Narodu« imajo

siguren uspeh! Beseda 0.50 par.

MOŠKI,

ki trpite na seksualni nevravnosti ali odnosno

impotenci,

nezačestni funkciji spolnih žlez, duševni depresiji, poskusite

OKASA

100 tablet 220 din. Pošiljamo diskretno, ki so jih mnogi zdravniki preiskovali in so kot hormonski preparat odobrili. Pošiljamo naravnost. Poštne ne zaračunavamo.

LEKARNA MR. ROZMAN, Beograd, Terazije br. 5. Izvozna banka. Reg. S. br. 5732-1934

Male oglase

»Slov. Narod« sprejema uprva do 9. ure dopoldne.

MEDARNA

Prva specialna trgovina za med, Ljubljana, Židovska ul. 6, nudi prvovrstne sortirane cvetlične med lastnega pridelka in od najkvalitetnejših čebelarjev po najnižji ceni. Na debelo in drobno. 12. T.

KLISEJE

ENO IN VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 23

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

BRIVSKI POMOČNIK

23 let star, išče nameščenje. Dober delavec. Nastopi takoj ali po dogovoru. Naslov: Majdarevič, pri Maltarič, Zagreb, Boškovičeva 34. 1053

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

POZOR!

Kupujem in prodajam rabljene čevlje. Rabim večjo množico moških čevljev. — KLAVER, Vošnjakova ul. 4. 1062

SKOBELENI STROJ

dobro ohranjen, kupim takoj. Ponudbe pošljite na Joško Majaron, Iesna industrija, Borovnica. 996

LIGNOLIT

Najprikladnejša tla sedanjosti!

Brezplačne ponudbe

»LIGNOLIT«

RADECE PRI ŽID. MOSTU

Prvovrstne reference!

Prvovrstne reference!

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«

Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

KNAJLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN

PREPROSTE IN KAJFIRNE

Vojaška moč Rusije na Daljnem vzhodu

Številčno premoč ruske vojske na Daljnem vzhodu, ki šteje okrog 500.000 mož, morajo priznati tudi japonski listi

Maršal Blücher

Nemški publicist Max Werner je nedavno napisal knjigo »Der Aufmarsch zum zweiten Weltkrieg«, v kateri skuša na kolikor moč pregledati način analiziranja vojaške moči nekaterih večjih držav, ki bodo v bodoči svetovni vojni igrale odločilno vlogo. Prav posebno pozornost posveča ruski vojski, ki bo po njegovem mnenju v novem svetovnem konfliktu edina v stanju paralizirati udarno silo nemške armade. Pri tem ga zlasti zanima vprašanje, koliko bi mogel japonski udarec z vzhoda vezati del ruskih bojnih sil in tako razbremeniti nemško vojsko na zapadu. Po njegovem mnenju so ti strateški načrti izidani na pesek, ker ne računajo z dejstvom, da si Rusija ustvarila na vzhodu posebno vojsko, ki ni v nobenem pogledu odvisna od operacij na zapadu, ki ima svojo lastno strategijo in svojo lastno vojaško-gospodarsko bazo v Sibiriji.

Govorec o ruski vojaški moči na Daljnem vzhodu, pravi Werner med drugim: O številčni moči posebne daljnjezhodne armade maršala Blücherja obstoja več kompetentnih ocenitev. V glavnem se vse strinjajo: po njih je posebna daljnjezhodna armada med leti 1933 in 1935 štela 10 do 11 pehotnih in 3 do 4 konjeniške divizije, poleg tega pa močne tehnične in posebne oddelke vseh vrst, poleg zračnega brodograjskega in tankovske oddelke za plinsko vojno, pionirje, poročevalske oddelke itd., vsega skupaj preko 200.000 mož. Tu niso vračunani oddelki obmejne straže, ki štejejo 40.000 do 50.000 mož in ki so takisto v stalni pripravljenosti in vojaško popolnoma izveščani, čeprav niso podrejeni vojnomu komisarjatu, marveč notranjemu.

Tu sem je treba hkrati prističi še mešano sovjetsko-mongolsko vojsko, ki ima svojo postojanko na skrajnem desnem krilu, v mongolski republiki, in ki jo je treba ceniti na 50.000 do 100.000 mož. Poleg primorske (Vladivostok), amurske (Blagovješčensk-Habarovsk) in transbajkalske (Čita) je to četrti, strateško zelo važna cona v dislokaciji ruske vojske na Daljnem vzhodu. Med leti 1933 in 1935 je torej štela Blücherjeva armada okrog 300 tisoč mož. Po ameriških in nemških podatkih se je to število do leta 1938 zvišalo na 400.000, po napetih poletnih dneh 1938 in po bitki pri Čang-Kufengu pa celo na 500.000 mož.

Za primer vojne razpolaga armada maršala Blücherja z zelo številnimi rezervami. To so najprej strateške rezerve za Daljni vzhod, ki so za to bojšče določene iz aktivnega sestava ruske armade. Kot zaledje daljnjezhodne armade veljajo sibirski, zabajkalski, srednjeazijski (Turkestan) in uralski vojni okrožji, kjer je v mirnem času kakih 14 pehotnih in 4 konjeniške divizije. Potem prideta v poštev dve kategoriji rezervistov: lastni rezervisti daljnjezhodne armade, njeni odpuščeniki kontingenti, ki so nedaleč od fronte naseljeni kot kmetje. Ta vojaško-agrarna politika omogoča nagle vpolke rezerv daljnjezhodne armade. Potem spadajo sem slejkoprej tudi normalni rezervisti zgoraj omenjenih azijskih vojnih okrožij. V celoti bo torej ruska vojska na Daljnem vzhodu razpolagala s 40 do 50 divizijami.

V mirnem času in v začetku vojne bi imela ruska vojska na Daljnem vzhodu nesporno številčno premoč. Ruski viri, med njimi tako merodajna pričla, kakor je maršal Blücher sam, cenijo japonsko vojsko v Mandžuriji in letih 1934-1935 na približno 130.000 do 140.000 mož. Klasično rusko delo o japonski armadi, ki ga je napisal Asik pod naslovom »Japonska oborožena

moč smatra, da so bile v tem času v Mandžuriji 3 pehotne divizije, 5 posebnih infanterijskih brigad in dve kavalerijski brigadi. Od tedaj, zlasti pa od začetka japonsko-kitajske vojne, so japonsko vojsko v Mandžuriji znatno okrepili: spomladi 1938 je organ sovjetskega vojnega komisarijata cenil njeno moč na 300.000 mož. Kot rezervno je moči smatral vojsko države Mandžukuo, ki pa je po nemških virih tako vojaško kakor politično nezanesljiva; dezerterstvi so pogoste, izveščanstvo in oborožitev sta na zelo nizki stopnji. Te vojske ni moči smatrati za redno vojsko in je potem takem ni moči niti primerjati z mongolskimi četami, ki se v mirnem času vežbajo pod nadzorstvom ruske vojske in ki se bodo v primeru vojne borile na njeni strani. Številčno premoč ruske vojske na Daljnem vzhodu morajo priznati tudi japonski listi. »Vojaške sile sovjetske vojske na Daljnem vzhodu znatno prekašajo sile japonske vojske«, piše Nagaoki v oškem listu »Mainiči«. Posebna daljnjezhodna armada maršala Blücherja s svojimi štiri armadnimi skupinami, je po številu najmanj toliko močna kakor vsa japonska vojska v mirnem času, tako tista na celini kakor tista na otokih. Japonska vojska bi bila sposobna za napad šele tedaj, če bi svoje čete polnoštevilno izkrcala na azijskem kontinentu in poleg tega izvedla še vsaj delno mobilizacijo. Številčno premoč nasproti ruski armadi na Daljnem vzhodu pa bi japonska vojska dosegla šele tedaj, če bi mobilizirala brez izjeme vse svoje izveščane rezerve. Toda niti v tem primeru ne bi bila premoč posebno pomembna; doseči bi jo bilo moči z največjim naporom in šele po nekaj mesecih vojne, med tem pa bi jo daljnjezhodna armada prehitela s svojimi trojnimi prednostmi: z ugodnim obrambnim položajem, z oborožitvijo, ki je zlasti dovršena v pogledu ofenzivnega orožja, in s svojimi strateškim položajem, ki predstavlja za Japonce pravečale klešče.

Obrambna črta, ki teče ob sovjetsko-mandžurski meji vse od Vladivostoka do Bajkalskega jezera, je za Maginotovo linijo brez dvoma najmočnejši obrambni sistem na svetu. Bajše šteje več kot 1000 utrjenih oporišč, ki so več del medsebojno zvezana, pred plini in bombami varne točke dosega pa v važnih mestih globlino 6 kilometrov. Vmes leže pasti za tanke. Zelo malo je verjetno, da bi mogla japonska armada, opremljena le s slabotnim ofenzivnim orožjem in maloštevilnimi tanki, to obrambno črto prebiti. Celo sovetom ne-

naklonjeni general Golovin, ki velja za enega najboljših strategov ruske bele emigracije, je prepričan, da si Japonci te obrambne črte sploh ne bodo upali napasti s čelne strani, ampak bodo poizkušali napraviti udarec z boka, s primorja, severno od Vladivostoka.

Odločilna je ruska premoč v pogledu ofenzivnega orožja. Nemški vojaški list »Militär-Wochenblatt« govori o elitni vojski maršala Blücherja. Daljnjezhodna vojska ima dejansko vse drugačno strukturo kot japonska vojska. V nasprotju z enotno pehotno maso japonske vojske z njenim slabim napadnim orožjem, je sestavljena iz vseh vrst orožja, ki ji dajejo veliko probojno in ofenzivno moč, združeno z veliko gibljivostjo. »Militär-Wochenblatt« poroča, da ima daljnjezhodna armada izredno močno težko in številno lahko topništvo. Element gibljivosti je zastopan v njej po močni kavaleriji in velikopotezni motorizaciji, in prav ta element utegne postati odločilen na ogromnem prostoru mongolsko-mandžurskega bojišča. Po informacijah italijanskega vojaškega lista »Rivista di Fanteria« je samo na mongolskem, torej desnem krilu daljnjezhodne armade, koncentriranih preko 30 polkov strateške konjenice. V skladu s svojo pehotno močjo, z nasičenostjo v pogledu mehaničnega orožja in z možnostmi, ki jih nudi Daljni vzhod manevriranju, moramo računati, da je ruska vojska leta 1938 razpolagala na tej fronti s kakimi 3000 tanki. Po sovjetskih virih je imela japonska vojska v Mandžuriji šele leta 1935 na razpolago vsega skupaj 150 do 180 tankov, 100 oklopnih avtomobilov, 20 oklopnih vlakov, 20 do 30 težkih topov. Zračno brodograjske je malenkostno majhno če računamo, da razpolaga daljnjezhodna vojska v letu 1938 s 2000 do 3000 letali, med tem ko je celokupno japonsko letalstvo šele leta 1937 štelo 18 letalskih polkov s 1000 letali in 900 hidroavioni. Glede letalskih kadrov japonske armade so si vsi strokovnjaki edini v tem, da je njihova kvaliteta izredno nizka. Po podrobnih analizah japonskega gospodarskega potenciala, ki se po svoji šibkosti more meriti edinele z italijanskim, prihaja francoski vojaški strokovnjak, profesor Guyot, do zaključka, da bi bila japonska v primeru kakšne pustolovščine v Mandžuriji tepena in sicer zelo hitro tepena. Brez dvoma vpliva v negativnem smislu tudi vojna na Kitajskem, v kateri se utegne japonska tako izčrpati, da v kakem trdnem zavezniškem bloku ne bo pomenila nič več.

Mezdno gibanje krojaških pomočnikov in pomočnic

Prvo mezdno gibanje te stroke v Kranju — Zahteva po višjih mezdah tudi v Trbovljah

Kranj, 29. marca. Krojaški pomočniki in pomočnice žive v čustvenem položaju, ki jih je prisilil, da so stopili v mezdno gibanje. To je prvo mezdno gibanje krojaških pomočnikov v Kranju. Višje mezdne zahtevajo v tudi v Trbovljah, docim imajo ljubljanski in celjski pomočniki že sklenjeno kolektivno pogodbo.

Vsi poznamo skrajno neurejene prilike naših vajencev, ki morajo delati prekomerno v nehygieničnih prostorih in se morajo ukvarjati včasih celo z delom, ki ne spada k poklicu. Mezdno gibanje krojaških pomočnikov pa nam je razgrnilo tudi nevezdržno stanje oblačilnih delavcev, ki delajo 12 do 16 ur na dan in prejema-jo nemogoče mezdne. V občini Kranj je preko 40 pomočnikov in pomočnic, v vsem okraju pa približno 70. Vsi ti zahtevajo potom svoje organizacije, da stanje, v kakršnem so pomočniki danes, preneha. Najboljše plačani pomočniki prejema-jo 3,50 din na uro, vendar so ti zelo redke izjeme prav tako so tudi zelo redke pomočnice, ki prejema-jo 2,50 din na uro. Večina pomočnikov pa prejema od 2,25 do 2,50 din, docim delajo nekatere pomočnice celo za 1 dinar na uro. Pri vsem tem pa je treba vedeti, da delovni čas ni omejen in da se dela preko 12 ur dnevno z opoldanskim odmorom ali pa tudi brez odmorov. Kako težko živijo pomočniki pod takimi pogoji, ko znaš mesečna plača pomočnikov okoli 600 din, pomočnic pa 400 do 500 din, si lahko mislimo, zlasti če, ako so primorani vzdrževati družinske člane. Danes-šnemu pomočniku, po prestopu vajeniški dobi ni močnega življenja dostojno in tako je prisiljen, da si izboljšuje življenje s postranskim zaslužkom, kar škoduje moj-

strom, ki nočejo videti slabega stanja pomočnikov. S tem pa silijo pomočnike k delu, ki škoduje njim samim, obenem pa p-slabšujejo delovno moč pomočnikov. To delo združeno že z itak prekomernim delom v službi pa škoduje tudi zdravju naših pomočnikov, kar nikakor ni v interesu narodne celokupnosti.

Podružnica srednjega društva oblačilnih delavcev in sorodnih strok je bila glede na nevezdržno stanje krojaških pomočnikov prisiljena da stopi v mezdno gibanje. Na poziv sreskega načelnstva so se zbrali v ponedeljek 27. marca ob 10. uri zastopniki oblačilnih delavnic, zastopniki združenja krojačev in krojačic in pa zastopniki centralne društva oblačilnih del Jurij Stanko in zastopnik Delavske zbornice g. Grubišek Lovro, s strani oblasti pa sta se udeležila pogajanj g. sreski podnačelnik Lojk in predstojnik policije g. Uršič. Zastopnik kranjskih pomočnikov in pomočnic je zahteval sklenitev kolektivne pogodbe, predvsem ureditve minimalnih mezd in pa skrajšanje delovnega časa na 10 ur, kakor predpisuje zakon za obrtne delavnice. Ker mojstri svojih zastopnikov niso pooblastili za sklenitev kolektivne pogodbe in so se izjavili, da ne bi pristali na zvišanje mezd niti za 0,50 din, do sklenitve kolektivne pogodbe ni prišlo. Zastopniki združenja krojačev in krojačic so odklonitev utemeljevali predvsem z neplačilnostjo strank, kar pa ne odgovarja dejstvu, kajti splošno znano je, da imajo krojači in krojačice vedno dovolj naročil, kar kaže tudi do 16 urna zaposlitev pomočnikov oziroma pomočnic, kar gotovo ne bi bilo potrebno, če ne bi mojstri imeli naročil. Oblike se izdejujejo zlasti v mestu za ceno 260 din, ki pa jo

stranke rade tudi preplačajo, če je le izdelava prvovrstna.

Zaradi manjkajočih pooblastil zastopnikov združenja krojačev in krojačic so se pogajanja razbila in so zagrozili pomočnici in pomočnice s stavko, ako ne bodo pogajanja, ki se bodo nadaljevala v ponedeljek 3. aprila, ugodno zaključena. Pri

tej priliki je treba omeniti simpatično spremljanje pogajanj s strani oblasti, ki so uvideli težak položaj pomočništva, ki hoče biti le dostojno plačano za svoje delo. Res potrebno je, da bi oblastva vedno pazila na dobrobit našega delavca, ki zahteva le svoje pravice in vidi pri takem zadržanju v oblasteh svojega zaščitnika.

Prazne govornice o roparskem umoru

Kako napihne ljudska domišljija nedolžen dogodek — Po nesreči se je ustrelil

Kamnik, 28. marca. Ob koncu prejšnjega tedna so se po kamniški okolici, posebno tja proti planinam, pa tudi v Kamniku samem širile strašne vesti, da so neki avtomobilisti na cesti, ki vodi preko Črničev v Gornji grad, oropali in ubili nekoga domačinka, ki je pri njih hoteli izmenjati bankovce za din 1000.—. Polakomili da so se tega denarja, ženo zvlekli v avto in od tedaj je njena usoda neznanja; seveda tudi »avtomobilistov« ni mogoče izslediti.

Kaj vse more ljudska domišljija spraviti na dan, je itak znano. Čim bolj nemogoča in neverjetna stvar je, tem bolj jo skuša dokazovati in končno je o njej prepričan celo tisti, ki je plaz govornice sprožil s kako na pol resnično, na pol izmišljeno dogodivščino. V našem primeru pa gre še za nekaj drugega, namreč za dejstvo, da so ljudje pripravljeni verjeti, da je bil storjen roparski umor zaradi tisočaka in da so to storili gospodje, ki so se peljali z avtomobilom. Ali naj bo to znak časa? Zalostno je dovoli.

Kaj je torej bilo na tej stvari? Prejšnji teden, bilo je menda v četrtek, sta dva krošnjarja z manufakturnim blagom zašla precej visoko v kamniške hribe proti Mali planini. Tam je majhna, a zelo raztresena vasica Krivčevo. Na samotni stezi sta srečala nekoga domačinka, kateri sta seveda ponudila svoje blago. Žena je izbirala, pa z blagom ni bila zadovoljna in ni nčesar vzela. Zato pa sta ji krošnjarja natvezla, da imata spodaj na cesti v vasi še mnogo blaga, ki sta ga pripeljala z avtomobilom

in sta jo silila, da gre z njima, saj imajo isto pot. Ženi se je zdelo to vedno bolj sumljivo, zelo rada bi se ju bila odkrivala, pa ni vedela kako. Končno pa jo je le potuhlala in napotila tujca, da naj gresta po stezi naprej, ona pa bo šla po bližnji. Krošnjarja sta res odšla in spodaj v Podstudenca v gostilni pri Logarju precej časa čakala na kupovalko, ki je pa ni bilo od nikoder. Žena je je namreč, čim je tujca izgubila iz vida, ubrala nazaj po poti, po kateri je bila prišla, domov in pripovedovala, kaj vse je doživela. Ker je bilo vse tako skrivnostno in ker sta tudi krošnjarja od svoje strani prispevala svoje, je bilo podlage za čudne govornice več ko dovolj. Zadeva se je pojasmila šele čez nekaj dni, ko so se ljudje lahko temeljito porazgovorili. Krošnjarja sta pa sedaj bogve kje.

Se en dogodek moramo omeniti iz teh krajev, ki je zelo razburil prebivalstvo in razžalostil svoje. Po nesreči se je namreč na Jožefovo ustrelil s puško 17-letni spruh Tine iz Podstudenca. Ob desetih dopoldne je povabil k sebi na dom sosedovega dečka, češ, da bi šla malo v vas. Dejal mu je, naj malo počaka v hiši. Ko ga pa ni bilo nazaj, je deček pogledal malo okrog, nazadnje pa okrog dvanaestih oddel domov. Kmalu potem pa so našli fanta ob poti s prestreljeno glavo, poleg njega pa je ležala puška z odprtim zapiranjem. Očitno je fant puško pregledoval, pa se mu je sprožila. Kje je je dobil, ni pojasnjeno.

Trgovina z mamili

Po velikem lovu pariške policije za trgovce z mamili, misli tudi ameriška policija, da je odkrila jedro organizacije svetovne trgovine z opijem, morfijem in heroinom. Prepričana je, da je vsa trgovina v rokah enega trupa, razširjenega po vsem svetu in organiziranega tako dobro, da je izključeno, da bi izven njega poslovali še drugi trgovci. Policija je ugotovila, da je bil od leta 1922 ves uvoz mamil v Ameriko osredotočen v New Yorku, in da je njegovo posredovanje velika uvozna trdka, ki

like tolovajske tolpe, je bila trgovina z mamili v rokah njenih voditeljev Alcapona, Jacka Diamonda in bratov Newmannov, ki so si razdelili tržišče v interesne sfere in vodili trgovino zlasti z Daljnim vzhodom. Uvoz in izvoz je šel izključno preko San Franciska. Do leta 1929 je bila glavni dobavitelj mamil Turcija. Ko je pa turška vlada prepovedala gojiti mak za opij, je bila nakupovalna centrala prelozena v Jugoslavijo, potem pa v Bolgarijo in Egipt. Zda je največji dobavitelj mamil Mandžukuo.

Izumitelj ciklostila umrl

Kot milijonar je umrl oni dan v Nizi pisarniški uslužbenec in poznejši nižji uradnik, ki je izumil važno pisarniško novost samo zato, ker se mu ni hotelo neprestano prepisovati dopisov, ki jih je moral razpošiljati kot letake in okrožnice. To je bil David Gestetner, rojen leta 1854 na Madžarskem. On je izumil ciklostil, ki je dobil po njem tudi ime. Umrl je v visoki starosti 85 let.

Gestetner je bil v mladih letih uslužben v pisarni, Razmišljal je, kako bi si prihranil prepisovanje. Leta 1880 si je dal patentirati kopirno pero. Leto dni pozneje je že začel v mali tovarni izdelovati hektografske strojčke. Leta 1900 jih je že izdeloval v Tottenhamu, kjer so zdaj velike Gestetnerjeve tvornice, obratujejo z osnovno glavnico milijon funtov šterlingov. Gestetner je izumil tudi primeren papir, na katerem se da napraviti mnogo kopij, papir z dolgim vlaknom, ki je šele omogočil razmah njegove proizvodnje. Svoje dela ni nikoli opustil. Do zadnjega je bil važen čimtelj v družbi, ki je dobila po njem ime. Od božiča je bil na bolezenskem dopustu v Nizi, kjer ga je dohitela smrt.

NI GA DOMA

— Fant, kje stanuje tu gospod Smith? vpraša lepo oblečen gospod zaspanega fantiča, ki se potepa po ulici.

— Odvedem vas tja, gospod, — odgovori fantič. In res ga odvede v hišo ter odide z njim po stopnicah gori.

— Tu stanuje gospod Smith, mu pravi v petem nadstropju.

— Kaže, da ga ni doma, pravi gospod, potem ko je dolgo brezuspešno zvonil.

— Seveda ga ni. Smith je tisti gospod, ki je stal pred hišo.

E Kirchberger

„Pot čez mrliča“

Johansk oman

Freund ni imel voznega listka. Razumel tudi ni povsem dobro sprevodnikovih besed, toda pozneje je spoznal, da hoče imeti denar. Molče je potegnil iz denarnice velik bankovec in mu ga pomolil. Sprevodnik mu je napisal vozni listek in segel po drobižu. Freund je pa za drobiž odklonil.

— Torej do Zagreba, gospod? — je vprašal sprevodnik za vsak slučaj še enkrat.

— Da, do Zagreba in rad bi ostal v tem kupeju sam.

— Čudna želja, — je pomislil sprevodnik, ko je izstopal iz vlaka, da bi dal znak, da je vse v redu. Danes je imel srečo — je razmišljal — na mah zaslužiti dvesto dinarjev, ni malenkost. Kaj takega se mu še ni pripetilo.

Zamišljeno je zapiral vrata vagonov, ko ga je v naslednjem trenutku presenetila mahajoča roka visokega delavca v črnem, do vratu zapetem pulovru.

— Kaj je pa zopet to? ...

Delavec je stopil k njemu, preložil cigareto iz desnega kotička ust v levi in vprašal s prizvokom, ki ga rabijo samo mornarji:

— Tovariš, kam se pa pelje ta mož za tem-le oknom? — In pokazal je s palcem čez ramo.

Sprevodnik ga je nahnulil češ, kaj ga to briga. Delavec je pa segel v žep, potegnil iz njega sto dinarjev in jih stisnil osuplemu sprevodniku v roko.

— No, torej, ali bom zvedel? — Do Zagreba ... Zagreba ... go-spod! — je zamrmral sprevodnik, ne da bi mogel izgovoriti ocedo gospod.

Delavec je dvignil kazalec v pozdrav in se obrnil na peti leve noge. Izpljunil je v širokem loku cigareto in krenil počasi proti izhodu, ne da bi se obrnil. Odsel je s kolodvora in čez cesto na hodnik na drugi strani, kjer je stal velik črn avto.

— Torej kam se pelje? — je vprašal mož zraščeni obvi.

— V Zagreb. Težka naloga vas torej čaka. Br-zovlak. Jaz se peljem z njima.

Kolesa avtomobila so se zasakala na mestu in avto je zdiral tiho naprej.

XX.

Več streliv iz samokresa

Hotel »Velet« ni eden najboljših hotelov, vendar je bil pa Freund z njegovo opremo zadovoljen. Končno — zdaj mu tudi ni šlo več za udobnost, temveč samo za to, da bi bil na varnem.

— Slede ti, da bi te ubili!

Ta strašna misel ga je spremljala vso pot in priklenila ga je k sedežu v vlaku tako, da ga skoraj nihče izmed potnikov ni mogel videti, če je šel mimo po hodniku vagona. Ta stavek, ki je postal strahoten krik, je tako razdražil njegove živce, da je imel s kolodvora vozeči ga šofer vtis, da pelje blaže.

Doktor Freund se je bal. To je bilo prvič v življenju, da je čutil fizično grozo pred smrtjo. Vedel je, da se bo posrečilo v prvi vrsti vohunki BZ 11 zgrabiti ga, če se bo sploh komu. Ze to je dokazovalo njeno genialnost, da ga je izsledila v tujini,

v neznani deželi, kjer je upal, da se bo izgubil, kakor glavica bučke.

Niti tu v tej sobi se ni čutil varnega. Najdejo ga in prav gotovo ga najdejo tu. Treba je bežati, preseliti se kam v zakotni hotel, kjer izginjajo ljudje kakor v breznu.

Odločil se je in pozvonil sobarici.

— Račun bi rad poravnal. Pokličite mi šefa! — je zaklical.

— Kaj, gospod ni zadovoljen? — je vprašalo dekle, zroč mu koketno v oči.

— Ne, — toda ... in zamrmral je nekaj, česar dekle ni razumelo. Komaj je odšla, je skočil k vratom in jih zaklenil na dva zapaha.

Taka neprevidnost — pustiti vrata odklenjena! si je očital razburjeno.

Moral je pa vrata znova odkleniti, ko je prišel hotelir. Debelhasti možiček lokavih oči, z mnogimi opravičevanji mu je sporočil, da stane soba šestdeset dinarjev.

Freund ga je debelo pogledal.

— Saj sem tu komaj eno uro, — je pripomnil ogorčeno.

Šestdeset dinarjev, taka predrznost! In niti spal ni tu. Potem se je pa obregnil ob samega sebe. Saj vendar še svoj živ dan z nikomur ni barantal. Le kaj zdaj počenja? Kaj je to, šestdeset dinarjev, ko je pa lahko vsak hip mrtev.

Molče je potegnil iz žepa sto dinarjev in jih dal presenečenemu hotelirju, ki je že hotel postati grob. Hotelir je izbulil oči, ko je gost, ki se je malo prej zgražal zaradi cene, odklonil drobiž.

Hotelir je med neprestanim klanjanjem odšel in Freund je ostal sam.

Tedaj ga je pa zopet obšla jeza. Šestdeset dinarjev — cigan predrznost! Taka jama zločinca! Potem se je naglo zdrznil in obrnil.

Njegov obraz je postal blede ko zid in moral se je oprijeti marmornate mize, da ni padel.

Pred njim je stala ženska — značka BZ 11. Smehljala se je. Nerazumljivo skrivnostno se je smehljala.

— Dolgo je trajalo, preden sem vas našla, — je dejala tiho, potrjavajoč z enim koncem cigarete po zlati tabatjeri.

— Ali bi mi ne prižgali? — je vprašala smeje.

— Ali prihajate z namenom ubiti me? — je zajecjal in si obrisal potno čelo.

— Najprej mi prižgite cigareto, potem se bova pa pomenila o tem, — je dejala mirno in stopila k njemu.

Mehanično je potegnil iz žepa vžigalnik. Roke so se mu tresle, ko ji je prižgal cigareto. Sedla je na rob postelje in položila nogo na njo.

— Krasno okolje, dragi doktorje, v katerem sva se srečala, mar ne? — je vprašala upogibajoč zamišljeno nogo v kolenu.

Zdajle me ubije! Samokres ima neke blizu desnice, — si je šepetal Freund, opazujoč budno vsako kretanje njenih rok.

— Molčite. Silna razburjenost vas prešinja? Toda to mine. Poglejte to sobo tu. Koliko zaljubljenec je že spal v nji!

Kam meri s temi brezpomembnimi besedami? Hoče me pomiriti, da bi me tem zanesljivej zgrabila. Biti moram oprezen, treba je ... — Kaj bi radi od mene? je kričnil naenkrat. — Ali prihajate z namenom ubiti me? Orožja nimam.